N.º Inv. 2991

Incipit bulla
Nicolai tercij
pape que tal'e
Nicolaus Epūs
Servus servo-
rum dei. Dile
ctis filijs Generali Ministro
et provincialibus Ministris
ac Custodibus. et universis
fr̄ibus. Ordinis fratrū mino-
rum. Salutem et appostolicam
benedictionem: Litteras fe-
licis recordacōnis honorij
pape tercij p̄decessoris nostri
Regulam vestrā. et cōfirmacōnē

ipsius continētes· nō aboli
tas· nō cancellatas· nō viciatas
vera bulla bullatas· conspe
xim⁹ diligent᷑· Quarū tenorē
de v̄bo ad v̄bū ex certa scien
cia p̄ntib⁹ fecim⁹ annotari·
decernētes· ac statuētes vt i
dem tenor· eādem vim· eundē
qz vigorem· ac idez robur· ꝑ oīa
obtineat· sic inserti⁹ q̄ ipē lr̄e
bulla ipā munite obtinē noscū
tur· Etiaz si dicte lr̄e nusquā ī po
sterū apparerēt· ꝛ eadez sibi fi
des in iudicio ꝛ ext̄ iudiciū ad
hibeat᷑ omnino q̄ p̄dc̄tis originali

bus litteris prebetur: Predictarum vero
tenor litterarum earundem talis est:-

Ista bulla sequens semper legitur
sextis ferijs cum Regula ad
primam mensam in latino y-
diomate. Et ad secundam in
volgari coram fratribus.

Honorius Episcopus
servus servorum
dei: Dilectis filijs
ffratri ffrancisco
et alijs fratribus
de ordine fratrum minorum. Salutem
et Apostolicam benedictionem: Solet an-
nuere sedes apostolica pijs votis.

et honestis petencium desi
derijs fauorem beniuolum
impartiri: Eapropter dilecti
in domino filij · vestris pijs
precibus inclinati · Ordinis
vestri Regulam a bone me
morie Innocencio papa pre
decessore nostro · approbatā
annotatam · presentibus
vobis Auctoritate apposto
lica confirmamus et presen
tis scripti patrocinio com
munimus que talis est rū
In nomine domini · incipit
regula et vita fratrum minorum

Regula *Capitulum primum*
et vita
minorum fratrum
hec est · scilicet
domini nostri *Iesu cristi* ·
sanctum euangelium obseruare · viuendo
in obediencia · sine proprio
et in castitate: Frater *ffranciscus* promittit obedien-
ciam et reuerenciam domino
pape honorio · ac successori-
bus eius canonice intrantibus

et ecclesie romane: Et alij fratres teneantur fratri francisco et eius successoribus obedire:

De his qui volunt vitam istam accipere et qualiter recipi debeant Capitulum Secundum

Si qui voluerint hanc vitam accipere et venerint ad fratres nostros: mittant eos ad suos ministros provinciales: quibus solummodo et non alijs recipiendi fratres

licencia concedatur: Ministri
vero diligenter examinent eos
de fide catolica. et de ecclesia
sticis sacramentis: Et si hec
omnia credant. et velint ea fi
deliter confiteri. et usque in fi
nem firmiter observare: Et
uxores non habent. vel si ha
bent. et iam monasterium in
traverint uxores. vel licenci
am eis dederint auctoritate
diocesani episcopi. voto conti
nencie iam emisso: Et illius
sint etatis uxores quod non
possit de eis oriri suspicio:/

dicant illis verbum sancti e
uangely · quod vadant et v
endant omnia sua · et ea stu
deant pauperibus erogare ·
Quod si facere non potueri
nt · sufficit eis bona volun
tas: Et caueant fratres
et eorum ministri · ne solliciti
sint de rebus suis temporalibus ·
vt libere faciant de rebus
suis · quicquid dominus inspi
rauerit eis: Si tamen consi
lium requiratur · licenciam
habeant ministri mittendi e
os ad aliquos deum timentes.

quorum consilio bona sua pa
uperibus erogentur. Poste
a concedant eis pannos pro
bacionis. videlicet duas tu
nicas sine capucio. et cingu
lum et braccas. et capparonem
usque ad cingulum. nisi eis
dem ministris aliud secun
dum deum aliquando videa
tur. Finito vero anno pro
bacionis, recipiantur ad o
bedienciam. promittentes vi
tam istam semper. et regulā
observare. Et nullomodo
licebit eis de ista religione e

xire· iuxta mandatum domini
pape· Quia secundum sanct
um euangelium· nemo mit
tens manum ad aratrum et
aspiciens retro· aptus est re
gno dei· Et illi qui iam pro
miserunt obedienciam· ha
beant vnam tunicam cum ca
pucio· et aliam sine capucio
qui voluerint habere· Et qui
necessitate coguntur· possint
portare calciamenta· Et fra
tres omnes vestimentis
vilibus induantur· et possint
ea repeciare de saccis et alijs

pecijs · cum benedictione dei
Quos moneo et exortor · ne
despiciant neque iudicent
homines · quos viderint
mollibus vestimentis et co
loratis indutos · uti cibis
et potibus delicatis · sed ma
gis unusquisque iudicet et
despiciat semetipsum :- De
diuino officio et ieiunio
et quomodo fratres de
beant ire per mundum
Cle Capitulum ·
rici faci Tercium
ant diuinum offi

cium secundum ordinem
sancte Romane ecclesie. Ex
cepto psalterio: ex quo ha
bere poterint breuiaria.
Laici vero dicant. viginti
quatuor Pater noster. pro
matutino. pro Laudibus
quinque. pro prima. tercia.
sexta. nona. pro qualibet i
starum septem. Pro vesperis
autem duodecim. pro Com
pletorio septem. Et orent
pro defunctis: Et ieiunent
a festo omnium sanctorum
usque ad natiuitatem domini

Sanctam vero quadragesi-
mam que incipit ab Epifani-
a usque ad continuos qua-
draginta dies. quam domi-
nus suo sancto ieiunio con-
secrauit. qui voluntarie eam
ieiunant. benedicti sint a do-
mino. et qui nolunt non sint
astricti. sed aliam usque ad
resurrectionem domini ieiu-
nent: Aliis autem tempori-
bus. non teneantur nisi sexta
feria ieiunare: Tempore ve-
ro manifeste necessitatis. non
teneantur fratres ieiunio cor-

porali: Consulo vero mo-
neo et exortor fratres me-
os in domino iesu cristo.
vt quando vadunt per mu-
ndum. non litigent. neque
contendant verbis. nec ali-
os iudicent. sed sint mites
pacifici. modesti. mansueti
et humiles. honeste loquẽtes
omnibus sicut decet: Et
non debeant equitare. nisi
manifesta necessitate. vel
infirmitate cogantur: In
quamcumque domum in-
trauerint. primum dicant.

Pax huic domui: Et secun-
dum sanctum euangelium
de omnibus cibis qui appo-
nuntur eis liceat manducare
Ut fratres non recipia re-
nt pecuniam Capitulum
Precipi quartum
o firmiter fratri-
bus universis.
ut nullomodo
denarios vel pe-
cuniam re-
cipiant per se vel per interpositam
personam: Tamen pro necessi-
tatibus infirmorum et aliis

fratribus induendis. per a-
micos spirituales. ministri
tantũ et custodes sollicitam
curam gerant. secundum lo-
ca et tempora et frigidas
regiones. sicut necessitati
viderint expedire. Eo sem-
per salvo ut sicut dictum
est. denarios vel pecuniam
non recipiant. De modo la-
borandi. Capitulum qui-
Fratres: ntum
illi quibus domi-
nus dedit graciam
laborandi. labo-

rent fideliter et deuote: Ita
quod excluso ocio anime in-
imico. sancte oracionis et de-
uocionis spiritum non ex-
tinguant. cui debeant cete-
ra temporalia deseruire:
De mercede vero laboris.
pro se et suis fratribus cor-
poris necessaria recipiant.
preter denarios vel pecuniam
Et hoc humiliter. sicut decet
seruos dei. et paupertatis
sanctissime sectatores: Q
fratres nichil sibi appro-
prient. et de elemosina

petenda · et fratribus in-
firmis: Capitulum Sextu

Fratres michil
sibi appropri-
ent · nec domū
nec locum nec
aliquam rem ·
Sed tanquam peregrini et ad-
uene in hoc seculo · in pauper-
tate et humilitate domino fa-
mulantes · vadant pro ele-
mosina confidenter: Nec opor-
tet eos verecundari · quia
dominus pro nobis se fecit
pauperem in hoc mundo · et

est illa celsitudo altissime pau
pertatis que vos carissimos
fratres meos · heredes et re
ges regni celorum instituit ·
pauperes rebus fecit · virtu
tibus sublimavit: Hec sit
porcio vestra · que perducit
in terram viuencium: Cui di
lectissimi fratres totaliter in
herentes · nichil aliud pro no
mine domini nostri iesu
cristi · in perpetuum sub celo
habere velitis: Et vbicumque
sunt et se invenerint fratres
ostendant se domesticos

inuicem inter se. et secure ma-
nifestz vnus alteri neccessitatem su-
am: Quia si mater diligit
et nutrit filium suum car-
nalem: Quanto diligencius
debet quis diligere et nutrire
fratrem suum spiritualem?:
Et si quis eorum in infirmi-
tatem ceciderit. aly fratres
debent ei seruire. sicut vellent
sibi seruiri: De penitencia
fratribus peccantibus im-
ponenda Capitulum se-
ptimum: Sequitur

SI qui fratrum
instigante ini-
mico mortali-
ter peccaverint:
pro illis pecca-
tis de quibus
ordinatum fuerit inter fra-
tres. ut recurratur ad solos
ministros provinciales. Te-
neantur predicti fratres ad
eos recurrere. quamcicius
poterunt sine mora: Ipsi
vero ministri si presbiteri
sunt. cum misericordia iniun-
gant illis penitenciam: Si ve-

ro presbiteri non sunt. Iniun-
gi faciant per alios sacerdo-
tes ordinis. sicut eis secun-
dum deum melius videbitur
expedire: Et cauere debent.
ne irascantur et conturbentur
propter peccatum alicuius. quia
ira et conturbacio. in se et
in alijs impediunt caritatem:

De. electione Generalis mi-
nistri huius fraternitatis
et de capitulo pentecostes

Uniuersi Capitu-
fratres: lum octa-
uis istius religionis iiii

teneantur semper habere Ge-
neralem ministrum. et seruum
totius fraternitatis. et ei tene
antur firmiter obedire. Quo
decedente. electio successoris.
fiat a ministris provincialibus
et custodibus in capitulo pen
tecostes. in quo provinciales
ministri. teneantur semper in
simul convenire. vbicumque. a
generali ministro fuerit con
stitutum: Et hoc semel in tribus
annis. vel ad alium terminum
maiorem vel minorem. sicut a
predicto ministro fuerit ordina

tum: Et si aliquo tempore
apparerct vniuersitati mini-
strorum provincialium et cu-
stodium predictum ministrum
non esse sufficientem ad ser-
uicium et comunem vtilitate
fratrum: teneantur predicti fra-
tres quibus electio data est
in nomine domini alium sibi
eligere in custodem: Post ca-
pitulum vero pentecostes:
ministri et custodes possint
si voluerint et eis expedire
videbitur eodem anno in suis
custodiis semel fratres suos

ad capitulum conuocare: De
predicatoribus Capitulum
Fratres: nonum
non predicent
in Episcopatu
alicuius Episco-
pi. cum ab eo illi
fuerit contradictum: Et nul-
lus fratrum populo penitus
audeat predicare. nisi a Ge-
nerali Ministro huius frater-
nitatis fuerit examinatus et
approbatus. et ab eo sibi offi-
cium predicationis concessum
Moneo quoque et exhortor

eosdem fratres. vt in predi-
cacione quam faciunt. sint ex-
aminata et casta eorum elo-
quia. ad vtilitatem et edifica-
cionem populi. annunciando
eis vicia et virtutes. penam
et gloriam. cum breuitate sermonis.
quia verbum abreui-
atum fecit dominus super ter[ram]

De ammonicione et correctione fratrum Capitulum decimum

Fratres: qui sunt: Ministri et serui
aliorum fratrum

visitent et moneant fratres
suos · humiliter et caritatiue
corrigant eos · Non precipien
tes eis aliquid · quod sit contra
animam suam · et regulam
nostram: Fratres vero qui
sunt subditi · recordentur · quod
propter deum abnegauerunt
proprias voluntates: Unde
firmiter precipio eis · vt obedi
ant suis ministris in omnibus
que promiserunt domino ob
seruare · et non sunt contrari
a anime sue · et regule nostre
Et vbicumque sunt fratres ·

qui scirent et cognoscerent se
non posse regulam spiritua-
liter observare · ad suos mini-
stros debeant et possint re-
currere: Ministri vero cari-
tative et benigne eos recipi-
ant · et tantam familiaritatez
habeant circa ipsos · ut dicere
possint eis et facere · sicut do-
mini servis suis: Nam ita de-
bet esse · q ministri sint servi omni-
um fratrum: Moneo quoqz
et exhortor in domino iesu
cristo · ut caveant fratres ·
ab omni superbia · vana glo-

ria· inuidia· auaricia· cura·
et sollicitudine huius seculi·
detractione· et murmuratio
ne: Et non curēt nesciētes lrãs
litteras discere· sed attendant
quod super omnia desiderare de
bent habere spiritum domini·
et sanctam eius operationem
orare semper ad deum puro
corde· et habere· humilitatem
et pacienciam in persecucione
et in infirmitate· et diligere e
os qui nos persecuntur· repre
hendunt· et arguunt: quia di
cit dominus: Diligite inimicos

vestros: et orate pro perseq
uentibus et calumniantibus
vos: Beati qui persecucionem
paciuntur propter iusticiam:
quoniam ipsorum est regnum
celorum: Qui autem perseue
rauerit usque in finem hic sal
vos erit: Ut fratres non
ingrediantur monasteria
monacharum: Capitulum
Preci· vndecimum·
pio firmiter fra
tribus vniuersis:
ne habeant suspe
cta consorcia vel

consilia mulierum. Et ne in
grediantur monasteria mo
nacharum. preter illos. quibus
a sede appostolica concessa
est licentia specialis. Nec fia
nt compatres virorum. vel
mulierum. ne hac occasione.
inter fratres aut de fratribus
scandalum oriatur. De eunti
bus inter saracenos. et ali
os infideles: Capitulum
Qui: duodecimum
cumque fratrum
diuina inspiraci
one voluerint ire

inter saracenos et alios infi-
deles· petant inde licenciam
a suis ministris provinciali-
bus: Ministri vero nullis e-
undi licenciam tribuant· nisi
eis quos viderint esse idone-
os ad mittendum: Ad hec
per obedienciam iniungo
ministris· vt petant a domi-
no papa vnum de sancte ro-
mane eclesie cardinalibus·
qui sit protector et corrector
istius fraternitatis· vt sem-
per subditi et subiecti pedibus
eiusdem sancte eclesie· stabi-

les in fide catolica. pauperta-
tem et humilitatem. et sanctum
euangelium domini nostri ie-
su cristi. quod fideliter pro-
misimus obseruemus:

Conclusio bulle preceden-
tis. Honorij tercij: Pape:

Nulli ergo omnino
hominum liceat
hanc paginam
nostre confirma-
cionis infringere
vel ei ausu temerario contra-
ire. Si quis autem hoc attem-
tare presumserit. indignationem

omnipotentis dei · et beatorum
petri et pauli appostolorum
eius se noverit incursurum
Datum lateran · tercio ka-
lendas decembris · pontifi-
catus Nostri Anno octavo

Conclusio Bulle Nicolai **tercij**

Nulli er- go omnino ho-
minum · liceat ·
hanc paginam
nostre approba-
cionis · constitucionis et an-
notacionis infringere · vel
ei ausu temerario contraire ·

Si quis autem hoc attempta-
re presumpserit: indignacionē
omnipotentis dei. et beato-
rum Petri et Pauli aposto-
lorum eius se nouerit incur-
surum: Datum Suriani du-
odecimo kalendas Septem-
bris Pontificatus nostri An-
no Secundo:

Sequitur forma professo-
rum. profitencium eandē
Regulam. dans ambas
manus profitens Seniori
dicens post eum flexis ge-
nibus illo sedente. v'ba hec

Ego frater ·
Bonifacius
voueo et pro
mitto deo omni
potenti · et bea
te marie virgini · et beato
francisco et omnibus san
ctis · et tibi patri · toto tempo
re vite mee · seruare regulam fratrum
minorum per dominum pa
pam honorium confirmatam
viuendo in obediencia sine
proprio · et in castitate :
Et tunc recipiens eum
promittit ei dicens taliter

At ego si hec obseruaue-
ris. promitto tibi vitam eter-
nam: Et post osculatur
eum:-

Incipit testamentum be-
atissimi patris nostri sancti
francisci. quod eciam le-
gitur semper sextis ferys
statim post Regulam co-
ram fratribus. sine nota
... sicut precepit in eodem
ipse sanctus franciscus di-
cens Cum legunt regulam le-
gant et ista verba: pro cuius
obseruacione dat benedi-

ctionem in celo et in terra

Dominus ita
dedit michi
fratri Franci
sco incipere
facere penite-
nciam: Quia
cum essem in peccatis meis
nimis videbatur michi ama-
rum videre leprosos: Sed
ipse dominus conduxit me
inter ipsos. et feci misericordi-
am cum ipsis: Et recedente
me ab ipsis. id quod vide-
batur michi amarum con-

uersum michi fuit in dulcedi
nem anime et corporis: Post
ea parum steti et exiui de
seculo: Et dominus dedit
michi talem fidem in ecclesijs
suis. vt ita simpliciter ora
rem et dicerem: Adoram⁹
te domine iesu criste. hic.
et ad omnes ecclesias tuas.
que sunt in vniuerso mundo
et benedicimus tibi. quia per
sanctam crucem tuam rede
misti mundum: Postea dedit
michi dominus tantam fidez
in sacerdotibus suis. qui vi

unt secundum formam san-
cte Romane ecclesie propter
ordinem ipsorum: Et si face-
rent michi persecucionem vo-
lo recurrere ad ipsos: Et si
haberem tantam sapienciam
quantam salomon habuit
et invenirem pauperculos sa-
cerdotes huius seculi in ecle-
siis seu parrochiis in quibus
morantur: Nolo predicare
ultra voluntatem ipsorum: Et
ipsos et omnes alios volo ti-
mere. amare. et honorare.
sicut meos dominos: Et nolo

in ipsis considerare peccatum
quia filium dei discerno in ips
ipsis · et domini mei sunt: Et
propter hoc facio · quia michil
video corporaliter in hoc se=
culo de ipso altissimo filio dei ·
nisi sanctissimum corpus · et
sanguinem suum quod ipsi re
cipiunt · et ipsi soli alijs mini
strant: Et hec sanctissima mi
steria super omnia · volo ho
norare et venerari · et in locis
preciosis collocari: Sanctissima
nomina et verba ipsius scripta
vbicumque invenero in locis

illicitis volo colligere. et
rogo q colligantur et in lo
cis honestis collocentur:
Et omnes teologos qui mi
nistrant nobis sanctissima
verba diuina. debemus ho
norare et venerari. sicut qui
ministrant nobis spiritum
et vitam: Et postquam do
minus dedit michi hec de fra
tribus. nemo ostendit michi
quid deberem facere. Sed ipse
altissimus reuelauit michi.
q ego deberem viuere secun
dum formam sancti euange

ly: Et ego paucis verbis. et
simpliciter feci scribi. et do-
minus papa confirmauit mi-
chi: Et illi qui veniebant ad
recipiendam vitam istam:
Omnia que habere poterant
dabant pauperibus: Et era-
mus contenti vna tunica.
intus et foris repeciata qui
volebant cum cingulo et bra-
cis. et nolebamus plus ha-
bere: Officium dicebamus
nos clerici secundum alios
clericos: Et laici dicebant
pater noster. et satis libenter

manebamus in ecclesijs· et era-
mus idiote et subditi omnibus
propter deum: Et ego mani-
bus meis laborabam et vo-
lo laborare· Et omnes alij
fratres mei firmiter volo quod
laborent de laboricio quod
pertinet ad honestatem: Et
qui nesciunt· discant non
propter cupiditatem recipi-
endi precium laboris· sed
propter bonum exemplum
et ad repellendam ociosita-
tem: Et quando non daba-
tur nobis precium laboris

recurrebamus ad mensam domini petendo elemosinam ostiatim: Salutacionem michi dominus reuelauit. ut dicerem: Dominus det tibi pacem: In habitaculis et in ecclesijs in quibus manere debemus. siue sint facta siue fienda. ita precipio firmiter. quod vbicumque sunt fratres. caueant sibi. vt ecclesias et habitacula paupercula. et omnia alia que pro ipsis construuntur penitus non recipiant. nisi essent sicut deceret

sanctam paupertatem quam
in regula promisimus sem
per ibi hospitantes. sicut ad
vene et peregrini: Precipio
firmiter fratribus univer
sis per obedienciam. quod ubi
cumque sunt. non audeant
petere aliquam litteram in
Curia Romana per se. ne
que per interpositam perso
nam. neque pro Ecclesia. neque
pro aliquo loco/ neque sub specie
predicacionis. neque pro
persecucione suorum corpo
rum: Sed ubicumque non

fuerint recepti· fugiant in a
liam terram ad faciendam
penitenciam cum benedictio
ne dei: Et firmiter volo obe
dire Generali Ministro hu
ius fraternitatis· et alij Gw
vardiano quem sibi placueit
michi dare· et ita volo esse ca
ptus in manibus suis· vt nō
possim ire vel facere vltra o
bedienciam· et voluntatem
suam· quia dominus meus
est: Et quamuis sim simplex
et infirmus· tamen semper
volo habere clericum qui fa

ciat mecum officium sicut in
regula continetur: Et omnes
alij fratres teneantur ita obe-
dire Gwardianis suis. et fa-
cere officium secundum regu-
lam: Et qui inventi essent. quod
non facerent officium secun-
dum regulam. et vellent alio
modo variare. aut non essent
catolici: Omnes fratres ubicum-
que sunt. per obedienciam te-
neantur. quod ubicumque invene-
rint aliquem ipsorum. proxi-
miori Custodi illius loci ubi
ipsum invenerint aliquem ipsorum

debeant presentare: Et custos
teneatur per obedienciam i-
psum firmiter custodire sicut
hominem in vinculis die noctu-
que: ita quod non possit eripi de
manibus suis. donec propria
persona sua ipsum represen-
tet in manibus sui Ministri.
Et Minister firmiter teneatur
per obedienciam. mittere eum
per tales fratres. qui die no-
ctuque custodiant ipsum sicut
hominem in vinculis. donec
representent ipsum coram
domino hostiense. qui est

protector et corrector istius
fraternitatis: Et non di-
cant fratres: Hec est alia
regula. quia hec est recor-
dacio ammonicio et exor-
tacio et meum testamentum
quod ego frater francis-
cus. parvulus vester facio
vobis fratribus meis bene
dictis. propter hoc. vt re-
gulam quam domino pro-
misimus. melius et catholice
obseruemus: Et Generalis
Minister et omnes alij Mi-
nistri et Custodes per obe-

dienciam teneantur in istis
verbis non addere vel mi
nuere. sed semper hoc scri
ptum habeant secum iuxta Re
gulam. Et in omnibus Ca
pitulis que faciunt quan
do legunt Regulam. le
gant et ista verba: Et omni
bus fratribus meis cleri
cis et laicis precipio per o
bedienciam. vt non immit
tant glozas in Regula. ne
que in istis dicendo ita vo
lunt intelligi Sed sicut de
dit michi dominus simplici

ter et pure dicere et scribere
Regulam et ista verba · ita
simpliciter et pure et sine
gloza intelligatis et cum
sancta operatione usque
in finem observetis: Et qui
cumque hec observaverit ·
in celo repleatur benedictio
altissimi patris celestis · et in
terra repleatur benedictio
ne dilectissimi filij sui cum
spiritu paraclito et omni
bus virtutibus celorum · et
omnibus sanctis: Et ego fra
ter franciscus parvulus ve

Sequitur descriptio quomodo ortum habuit obseruancia:

Aliqui fratres religionis zelum et obseruancie regularis habentes. in conventibus habitare nolebant. quia heu iam quasi omnis caro corrumpat viam suam: Ne autem obseruancia regule beati patris nostri sancti francisci omnino depiret. quam eidem promisit dominus noster ihesus xristus in suo robore vsque ad finem ordinare: suscitat spiritum suum in quibusdam fratribus. et primo in partibus italie in quodam fratre laico. qui cum socio cepit in loco

desertis hitare. paupertate qz
pris bti francisci positam in re
gla obseruare. ppt qd no moni
tas prelatos pauci sut. quia
tuc adhuc in oibz sub mini
stris erant. Et paulatim cepimt
eis alii fres bone voluntatis
adherere. deinde aliqua loca rece
perunt: Sic et in ptibz francie
cepimt aliqui fres reglarem vi
uere: Sz qa multa impedienta
cta huiqi reglarez obsuanciaz
tam in italia qm in gallia pa
ciebant. qa oes subiciebant mini
stris nrc habunt retrorere

ad ecclesiam romanam. Et primo tempore
constanciensis concilij. fratres gallici
recursum habuerunt ad dictum con
cilium. qui iuxta quod recitat bulla
dictis fratribus concessa que incipit.
Sacro sancta sinodus Constanciensis
Supplicaverunt. quod observancia or
dinis in nonnullis conventibus iam
pridem vigens, sed varijs obstantibus
impedimentis per ministros et custo
des eis prestitis in ipsa observancia
non mediocriter impediebatur. Unde
concilium eis volens providere. septem
principalia dictis fratribus concessit.
Primo quod dicti fratres in suis provincijs

posset sibi elige vicariu̅ pro
vincialez idoneu̅ · que̅ in scriptis
debent presentare ministro illius pro
vincie per ipsum in vicariu̅ suu̅ co
firmandu̅ quo ad dictos tres menses
triduu̅: Quos tres predictus vic
carius reget · ita quod nec ministri nec
nec custodes de ipsorum regimine
in nullo se possent intromittere · Ex
cepto quod ministri provinciales eos
personaliter visitare possent in reco
gnicione sue superioritatis · et ponere
re si quod esset ponendum cum consilio
maioris et discrecioris convetus in
quo huiusmodi predictus fieri de

bet. Quod si minister provincialis nollet predictum vicarium provincialem modo quo supra confirmare. tunc ad vicarium generalem dictorum fratrum talis confirmacio pertinet: Secundo concessit. quod vicarii provinciales quo ad dictos fratres de observancia eligere sibi possent unum vicarium generalem qui preesset dictis vicariis provincialibus. presentandum huiusmodi ministro generali. ut eum in suum vicarium generalem quo ad dictos fratres infra triduum confirmaret. alias ipso triduo elapso auctoritate concilii confirmatus esset ita quod in omnibus dictis fratribus preesse videre

posset et alia facere sicut generalis
minister: Ita tamen quod generalis minister
visitare possit provincialem dictos fratres
et eos punire si quid esset puniendum
Item concessit quod post mortem ministrorum
non tamen expiraret officium predictorum vi-
cariorum sed electio et depositio ipsorum spe-
ctaret ad dictos fratres. Et quod predicti
vicarii generalis possit reducere conven-
tus sibi subditos ad strictam ob-
servantiam alienando superfluitates
et alia sicut ut in dicta bulla continetur
Concessit quod omnes conventus in dictis
provinciis existentes se subdere possent
vicariis predictis quotiens citra parti

fratrum in dictis conventibus habitancium
videtur? Sic quod singuli fratres dictorum
conventuum se subdere possent vica-
riis predictis non obstante cuiuscumque
condicione. et quod nullus frater recedere pos-
set ab obediencia dictorum vicariorum
sine speciali licencia vicarii generalis
Magistro concessit quod dicti fratres vica-
riis subditi cum ambularet per
mundum posset si vellet ire ad con-
ventus ministris subditos. sed ad con-
ventus subditos vicariis se ire
tenerent: Et racionem post consilium.
quia inter ceteras sapientes volunt
ita ad sibi filia liberet quem mittit

Sexto concessit eis aliquos con
ventus ministris subditos in p(re)
dictis priuilegiis exentes ut in p(re)di
cta bulla continetur. Sixtus p(a)p(a)
Ultimo prohibet ministris et custodib(us)
ne fratres p(re)dictos de obseruancia
presentes vel futuros inquietent mo
lestent vel affligent vel de se
cta nova seu reforma quolibet
vocent: Contrafacientes si in dictos
fratres manus iniecerint vel incar
cerauerint vel libris spoliauerint
vel eos hereticos appellauerint.
excommunicati sunt. nec absolui exce
pto mortis articulo nisi per cardinalem

lem ordis pdicatorez: de alys at
minurys verbalibus pcipit qd
pumat p supioes: Prohibet
etiā ne fres de obseruācia fru
atq alios ad oblōnes & elemosi
nas sibi dandas īpedire psu
mant: Et finalr renuōt oēs sente
cias excoicatoēs et alia facientia
contra premissa pdicta ī effectu
qtinetur ī priulegio p totalitatez
qstancienste fratribus gallicis qcesso: qd priulegium a martio quito
in bulla que incipit Romanum
pōtificez &c qfirmatum fuit· non
obstantibus quibuscumq lrīs· in

in contrarium obtentis: postea iterum
per ... concilium bazyliense con-
firmatum fuit hoc in hec verba:
per sacram constanciensem synodum:
antedicta statuta decreta et ordina-
ta in suo robore pleno vigore
et firmitate persistere debere. donec et
quousque per nos aut generale conci-
lium aliud fuit ordinatum. auc-
toritate universalis ecclesie tenore pre-
sencium decernimus statuimusque et ordina-
mus etc: *Hec enim supradicta se-
quuntur ad fratres Cismontanos*
FRatres vero italici non mi-
nus zelantes observanciam

et disciplinam ordinis · quinymo
in numero et virtutibus pariter excre
scentes · multiplicum ceperunt · ita
vt ipsorum bonorum opera fama e
volante ad aures summi presulis
Eugenij quarti deueniret · quam
ob causam ipse summus pontifex ·
totus obseruancie regulari deditus
volens fratres de obseruancia au
gere et in statu pacifico conser
uare · prout ipse testatur in quadam
bulla que incipit: fratrum ordinis
minorum etc assistentibus sibi pluribus
cardinalibus · et presentibus generali ministro
generali · et nonnullis aliis ministris

ordinis et magistris in sacra pagina
et alijs pluribus · suasit dicto
ministro generali · fratri scilicet antonio
de Rusticonibus · ut Reuerendum
patrem nostrum fratrem Johannem de Capi
strano vicarium suum generalem
in omnibus partibus ultra montanis
cum plenaria auctoritate quo ad fratres
de obseruancia nuncupatos insti
tueret · quod et fecit · dans ei plen
ariam auctoritatem facultatem et potestatem
omnimodam super fratres de obser
uancia tam in capitulis quam in mem
bris scilicet visitandi publice etc.
ut infra dicitur: Hec fuit forma

institucōis p̄mi vicarij gn̄al'
familie nr̄e moderne· quaz insti
tucōz eugeni⁹ in bulla p̄dicta
q̄firmauit in his v̄bis Nos igit᷑
salubrē mām̄ et pluimiz fru
ctuosaz ipi ordini et obsuāa
e reglāri dispoicōz a p̄fato mi
stro de dūo Johē de capistrio
fr̄aiz· atteden̄· ac ipāz aplicis fa
uoib⁹ stabilire cupien̄· et p̄sidys
vicariatꝫ hūi q̄stitucōz et deputa
cōm de predicto Johanne de capi
strio fr̄aiz yt p̄mittit᷑· motu p̄o
p̄o ad ipi⁹ Johis· vl alti⁹ pro
eo nobis sup hoc oblate peti

cionis misticacz · sz de nra me
ra libalitate et ex cta sciecia
a supplecionis oes defectus si qui
intuenerint in eisdem auctte aplica
confirmamus et approbamus ac presentis
scripti presidio comunimus. Con
firmata itaqz ut pmittitur huius
vicarie institucione cernens pdictam
eugeniam multa bona ipsius institu
cionis racione exigente prout ipse testatur
in bulla que incipit: Ad perpetuam rei
memoriam · inherens ut asserit quibusdam
aucoribus et statutis constancien
conciliis · et Martini pape quinti de qui
bus supra · proprio motu et ex certa scia

cu̅ q̅li° cardināliu̅ statuit p̅mo
ex vicarius g̅nalis italicus siue
vltramontanus · p̅pe fine̅ triennij
vicariatus sui possit et debeat
quo̅re vicarios et discretos depu
tatos in vicarijs sibi subiectis
capitulariter: Et si q̅s eorum impedi
retur ita q̅ interesse no̅ posset ·
possit aliu̅ deputare · vel eius
vox suppleat̅ secu̅du̅ more̅ familie
cui sic congregati tenent̅ elige̅ vnu̅
vicariu̅ generale̅ · qui si electus a
duabus ptibus fr̅m vocu̅ h̅ntiu̅
fuit · debet electus minist° g̅nali q̅n
cito comode fi̅ potit p̅ntari:

Qui generalis infra triduum a presen-
tatione sibi facta predictam electionem con-
firmare tenetur · et plenarie ei debet commit-
tere vices suas dando ei plenariam
auctoritatem · visitandi publice et priuate
vocandi · citandi · inquirendi · exami-
nandi · procedendi · iudicandi · ammonendi
terminandi · decidendi · sententiandi · ap-
probandi · reprobandi · corrigendi · arctan-
di · detinendi · puniendi · carcerandi
et a carceribus liberandi · ad acta legit-
timos restituendi · fratres prouinciarum
et vicariarum huiusmodi · collocandi · et
commutandi · expellendi et reuocandi :-
Fratres de ultramontanis partibus

cum bona licentia vdientes recipi
endi: appostotas om̄s ad ordi
nem redie͞ volētes cū penitentia
que eidem vicario videbitur iniunge
da reducendi et acceptandi fr̄es
qventuales. dummodo suis min̄stris
nō sint rebelles. et ab eis licentiā
petierint. ac penitentiam nō effugiāt
delictorum vārit. cupientes ad me
liorem frugē se tr̄nsferre. et viuere
regulariter. recipiendi. instituendi.
platos et officiales. et destituendi
informandi et reformandi conventus et
loca sibi subiecta: vdientes de
vltimo statu ptibus. sine loco. vel

sine licencia · puniendi promoui
faciendi idoneos fratres · ad sacerdo
cium et confessionis et predicatoris officia
et promotos puniendi et suspende
di absoluendi sibi fratres subdi
tos ab omnibus peccatis penis spirituali
bus et temporalibus · excommunicacionibus · su
spensionibus transgressionibus regule
et statutorum ordinis irregularitatibus
et censuris et super ipsis dispen
sandi et liberandi · faciendi eos se
absolui liberari · et secum dispensa
ri · eundi ad penitenciam generalis ma
gistri · vel ad Romanam curiam · vel
mittendi cui sibi videbitur · recipiendi

fugientes a seclo ad religionem no
stram siue pro clericis siue pro lai
cis: Et subdit papa eugenius. Et
generalis minister in confirmacione predicta
reuisore dixit omnes gracias per ipsum fratri
bus de obseruancia concessas vel con
cedendas per quas retrahentur ab obser
uancia regulari. et specialiter tam in
spiritualibus quam corporalibus dare dixit
vicario generali omnem potestatem quam
ipse habet super fratres de obseruancia. con
ditas autem sibi concessas. aliis
idoneis fratribus sibi concedere possit.
et per ipsos facere concedi aliis et sub
pena excommunicacionis carceris priuacionis

officiorum et omnium actuum legittimorum
late sententie inhibere dictis fratribus
de observancia ne quovis colore
fugiant ad conventus vel loca ipsius
extra obedienciam ipsius vicarii ge-
neralis posita: Similiter inhibere debet
sub predictis penis fratribus conventuali-
bus ne huiusmodi fratres fugientes
de observancia ad conventus acceptent
vel retineant: Secundo statuit dictus
papa Eugenius quod posita institutio
vicarii sive commissio nullatenus
expiret per assumptionem ipsius generalis
ad aliquam dignitatem suspensi-
onem depositionem vel obitum ipsius

Sz fr̃ia p̃manẽ debet inconcussa
et stabilis auctoritate aplicai
Et subdr: q p̃dicto tẽnio elapso
et electõe non cõfirmata dicta
vicaria pro cõfirmato p trien
nium auctẽ aplica h̃nda est.
Idem si vicaria fiet generalatu of
ficiũ: Tcio statuit q vicaria p̃ui
nal i cuius p̃uicia fit electo gnal
vicarij · exercere dz officium ipius
vicarij gnal donec fuerit con
firmatus: Quarto statuit q illud
dem seruai dz inter ministros
p̃uinciales et vicarios nostros
p̃uinciales · qd seruat inter minim

strī gnālez ⁊ vicariuꝫ gnālez
vꝫ qntū ad quocūm frm̄ · ele
ccōm pntacōz ⁊ qfirmacōz ⁊ qmil
bois stabilitate: Cōnto statuit
q si vicarius gnāl moriat̄ infra
triennū · vicarius in cuiꝰ provincia
mortꝰ nūciare dꝫ qmīciarꝰ porit
alijs vicarijs · ⁊ de qsilio ⁊ assēsu
duoꝝ vicarioꝝ tinnare dꝫ locū
et tps capli · nisi prius fuisset
p vicariuz alic eq obitū depu
tata · ⁊ vacacōis tpe audice scōis
capitulo vicarius provincial p̄to in
cuius prouincia mort̄ vicarius gnāl
extiterat dꝫ offm̄ vicariatꝰ gnāl ai

pleā ptate: Sexto ꝛ vltiō statuit
q nc gnal' minister et quicq alius
minister vl' custos p̄dicto vicario
gnali seu ceteris vicariys vl custodiaꝫ
frēi de obseruācia molestiā vel
nocumētū aliquod inferre audeat
Excepto q minister gnal' p sole tm̄
visitare possit vicariuꝫ gnalem
ac oīa loca ꝛ fres de obseruācia
eos pie benigne ꝛ caritatiue ad me
lioꝝ frugē pmouendo: Et ipm vic
cariū gnalez de consilio et consensu vic
carioꝝ pvincialiū. ceteros vero fres
de consensu et consilio maioꝝ et senioꝝ
ptis loci vel cōuētus p ipm gnalez

ministeriu visitati in eode loco tm
et no ext corrige valeat punire
penitenciare et emedare scdm qd
delicti qntitas exigerit faciedu: de
regine vo et aia pctor frm de ob
suancia nuncupator se alit intro
mitte no dzt. pmissa oia qtinet
in dcta bulla Eugenij. fribz nre
familie concessa: Ex qua breuiter in
telligimus quo primo Eugenius hanc
bullaz ad imitacoz bulle qstancien
qcilij et martini qnti nre familie
dedit: Scdo quo motu pprio et ita
scia et cu qslio cardinaliuz. t ideo
maioris vigoris et firmitatis est. co.

Si motu ppo. de phen. li° vi°
Tito quo eligendus est vicarius noster
gnalis. et quo minist° gnali presentandus
et ab ipo confirmandus. et de auctte ipius
vicarij. Circa eandem in oibus hz q° ad
sibi subditos quam ipse gnal minist
hz q° ad conventuales: Octavo q idem
modus e tenendus int vicarios provin
ciales et ministros provinciales. que
tenent int gnalem ministrum et vicari
um gnalem: Nono q nec ministri
nec custodes. nec alij fres quentu
ales. in nullo alio se intromittant
preter de familia nra. excepto q so
lus gnal minist p solit fres nros

visitatiōe p̄t ꝰ ut̄ Ex q° pz q̄ nō
scdm̄ q̄ assumūt oblocutoēs · et
detractoēs frm̄ nroꝝ plura sūt
capitula ī ordie s3 vnū capt · qa
oēs fres racōgsaut hre ī supioēz
vnū mistrz gnālē · qd pz qa electꝰ
vicariꝰq gnalis pn̄ta mistro gnali
t ꝗfirmatꝰ ab eo t tenr̄ sibi ab eode
oīs auctās q̄ oīa supiori tēz denoīat
qa nō ꝗfirmatꝰ q̄s n̄ p supioēz · C ·
cū ad mōstrāu de electōe Et c · cū e
lectꝰ · t c · cū venr̄ de ꝗsuctudie
Nec obstat si q̄s dicēt · q̄ h̄ ꝗfirma
cō ē ꝗdicōnata q̄ mistr̄ gnal̄ ve
lit nolit tenē ꝗfirmaē vicariū m-

auctē ppāli · post tenuū ↄfirmatū est
quā sile huic in iure hēt m · c · j · de
supplen · neg · pla · ubi dr · qz si eps
huiᵉ triō requisitū abbates sibi
subditos bndicē neglexit · ipi hē
nō obstante offm exequi pnt in
oibꝫ · pz ergo qz ministr gnāl sit caput
in ordie · qā visitare et corrigē pt
ōs fres de obsuātia · et etiaz ipm
vicariūz gnālez scdm modū suppo
situ · qd non possit nisi supior
eēt · tac · c · irrefragabili · de offi ·
ōd cū mltis silibꝫ · nec obstat si
dicat qz limitata est ptās · qz licz
possit visitare tamē no tm pt corri

gere· nisi secundum modum suprascriptum
Quia non sequitur quod talis potestas prelati est
limitata quod non est superior· Nam omnis
potestas archiepiscoporum limitatur quo ad
suffraganeos suos· capitulo pastoralis
de offi· ordi· Et episcoporum quo ad sibi
subditos· capitulo· Cum ad clericorum· de offi·
ordi· et capitulo· at si clerici· de judi· immo
et ipsorum legatorum de latere· capitulo quod translatorum
de offi· legati· Tamen sunt prelati
presertim sicut dicunt quatuor magistri· et
supra posui· Hec intencione regule potest
capitulum generale coarctare potestatem
generalis· quemadmodum agitur infra· sicut in quo
don rit et omnes alie religiones subiciuntur

Et maxie q̄n nō ad petitōz ālicui
hoc facit · sz p̄p̄o motu · ut sup̄ ·
Sublimit g° fres nri gnali mi
stro · et ip̄e est caput ordis iu
xta regl'e dispoītōz · Sz limitata
est ei ptās q° ad fres nrōs · se
cundū modū sup̄ poītū · Et q
ip̄e sit caput ordis · pbat nōn
vicary · qā bonū est argumtū
ab allusiōe vobli · c · pleros ·
xx · j · dis · et · c · Cū p̄ · de · de pbe
Dicit' em vicarīq · qi vices alt
gens · vt nōt · de offi · vicarij · c · j ·
vn idez est tribual epi ⁊ vicary
su · c · nō putamꝰ · de ꝯsuetu · li · vi

Et nō solū fr̄es nr̄i in sup̄ioꝛ̄
recognoscūt gn̄ales mḡrum
ꝫ etiaꝫ alios mḡros p̄uīcia
les· qꝛ vicarij nr̄i p̄uīciales·
p̄ntātur et ꝯfirmant᷑ a mḡris
p̄uīcialibꝫ scd̄m modū supra
dictū: Breuit᷑ igit᷑ q̄a hec q̄ p̄
Ītalia nr̄a adduci posset pꝫ
q̄ fr̄es nr̄i iuste sc̄e religio
se ⁊ obedient᷑ scd̄m mētē re
gule viuunt sub gn̄ali vicario
et alijs vicarijs p̄uīcialibꝫ
maxīe cū pp̄a Eugeni⁹ vt di
ctum est adherens ꝯcilio Con
stancien̄ ⁊ Martinō qnto motu

ppo· no ad fratrum peticionem· eis pre
dicta privilegia et exemcōes dedit
Et posito q ipsi hoc quesivissent
no male· sz optie et scdm inten
cōnez sancti francisci fecissent· quia
vt dictum est· ministri no possunt
coartare subditos vt faciant
contra reglaz: Sz contra reglaz est·
q conventus habeat redditus et cetera
que supra dicta sunt· que vtrum sint vana
vel no· totus mundus iudicet: Ex quo
ergo iuxta puritatez regle in con
ventibus habitare non potuerunt iu
staz causaz recurrendi ad papam
habuerunt ad quem ut supra positum est

recurrere potuerunt Sed certum est
quod pape omnes fratres ymmo omnes
homines obedire teneantur. c°. Cum
ita per modum. xx. q. iii°. propter quod
regulam ut sepius dictum est ap
probare declarare limitare et
glozare potest: Cum quo propter augmentum
observantie regularis et propter
eius ampliorem quietem fratribus
de observantia providit modo
quo supra tactum est. et nullatenus
ambigendum est. quod observatores
regule sunt fratres et in statu sa
lutis: Ad cuius rei confirmacionem
omnipotens deus huic nostre familie tra

didit plures viros omni sciencia
et honestate conspicuos: Inter quos primus vicarius generalis
senior pater et frater iohannes de ca
pistrano primus vicarius generalis
in hac familia fuit · qui non
tanquam vicarius terrenus · sed vica
rius celestis extitit toti mundo
admirabilis qui commovit universam
christianitatem ad laudem et dilectionem
dei · ut possit dici illud de eo ·
Commota est universa civitas: Post
eum secundus vicarius generalis sanctus 2 vicarius generalis
Bernardinus qui in celo et in
terra est canonizatus: Postmodum
predictus Eugenius in quadam bulla

que incipit Ad futurā rei memori
am: in qua phibz oībz fratribz
de obsuātia sub pena excoīca
tōis et puatōis officioꝝ. a qua
excepto mortis articło absolui
nō possint. nisi vel vicariū gnā
lez. ne subterfugiāt obediāz
ipiꝰ vicarij gnalis. et vicarioꝝ
provincialium: Et phibz oībus
tam clicis quā sclaribz psonis
qcūqz dignitate etiaz regia pre
fulgeāt. ne talibz fratribz inobe
dietibz auxiliuz consiliuz. nec
favorez pstare velīt in eoꝝ ino
bediētia. vel eos recipē sub pe

na excoicacois: Et qcedit vic
taryis · q per se et per alios
fres · capere et carcerare
possit · et alias · con eos · sicut
contra appostatas procedere
Et q fres questuales · dictos
fres de obseruancia receptantes
no possit absolui ab excoica
cone nisi per gnalez ministru
Concedit etiaz vicario gnali
et alys vicarys q fres no su
bditos questuantes eleosmas
con statuta et qstitucois apli
cas nec cont statuta et qstitu
cones ordis in scadalu fratz

de obseruancia capere tartera
re et alias primire possint nō
obstātibꝫ quibuscūqꝫ in
contrarium facientibꝫ plures
alie bulle aplice in fauorem
familie nr̄e ꝯcesse sūt: Sed
sufficit de premissis: Et sic ap
paret de bono statu et obe
diencia frm̄ nroꝝ· et de electiōe
vicarij gnalis :~

Finis adest operis · actus
stent laboratoris: mei
Exigue pegi maria tuere
Anno milleno q̄tuor ccc ottoge t̄io

Sequitur Bulla Eugenij pape qua confirmat et confirmauit vicariuz generalez fratrum minorum de obseruancia vltramontanorum et c.

Eugenius Episcopus seruus seruorum dei: ad perpetuam rei memoriaz Ut sacri ordinis minorum religio cuius zeli sinceritas ex suis laudabilibus claretis operibus commendabiliter plurimum catolice fidei prestare non desinit augmentum. ab omni reddatur quantum permisit altissimus aduersitate secura, intraque gerimus insitum votis efficere vt semoto quod efficit et subro

grato qd pficiat nil maneat q fres
recepti forsitan retrahat a salu
britate ppositi aut ullatenus
robur sacre religionis infringat
Sane qdez dilectus filius Antonius
de Bitonio mltis sacre teologie
pfessor ac ordinis minor gnal
minister nob suadentibz etiaz a
nonnullis etiam sacre teologie pro
fessoribz et pbris religiosis viris
suasionis nre ppositiz laudanti
bz assencientibz qz et idipsuz
consulentibz duos instituit
vicarios dilectos filios Johannez
de capistrano · in et sup omnes

in partibus cis montanis. Et Johan-
nem de Mambito. In et super omnes
in partibus ultra montanis eiusdem
ordinis fratres de observancia nun-
cupatos professores cum plenaria
sui officii potestate vosque sigillatim
concessa ut suis et nostris insertis
litteris evidenter apparet: Cum igitur ex
prefata institucione status quiete fu-
gata vagacionis materia sacro stu-
dio attencius placere augmentum
et plurima bona ut certa experi-
encia didicimus vobis fratribus de
observancia mancipatis. nec non
christiane religioni et eorum exemplari

vita agressuri intelligamus et
pluriora domino condere in futurum
evenire speretur. Si eadem insti-
tucio futuris temporibus perseverit: Nos
qui singulorum presertim regularis
observancie dedicatorum quietem pariter
et salutem intensis desideriis affecta-
mus: inherentes constitucionibus et sta-
tutis super huiusmodi disposicionibus
editis sacri Constanciensis concilii
et felicis recordacionis Martini
pape quinti predecessoris nostri motu
proprio non alicuius super hoc nobis
oblate peticionis instanciam. sed
ex certa nostra sciencia auctoritate apostolica

de cõsilio et assensu venerabiliũ
fratrum nrorum sancte Romane ecclesie Cardinaliũ
Statuimusque decernimus et ordina-
mus. vt deinceps vicarius generalis
ipsorum fratrum de obseruancia vltra-
montana circa finem triennij ex
quo ad officium vicariatus electus
fuit. possit et debeat vicarios
et discretos vocem in congregacione
habentibus deputatos quarumlibet
vicariarum et prouinciarum sibi subie-
ctarum in loco per ipsum vicarium ge-
neralem deputato. et circa finem
ipsius triennij capitulariter facere
congregari. Quorum si qui interim de

vel legittīō impedimento deten
ti interesse nō possēt · per nūn
os ab eis deputatos · ad sup
pletōm vicarij iuxta cōsuetu
dinez pñcia suppleat : Qui
sic congregati · facultatem
hēant oīa et singl'a faciendi ·
et ordināndi atz disponēdi de
iure et cōsuetudīe et ex priui
legijs · possūt frēs eiusdez or
dinis in eoz gnali caplō con
gregati · et precipue eligendi ·
et eligē sint arbitrati virū reli
giosum eiusdez ordīs in eoz
sūlem vicariū gnalez · cuiq

electionem. si e duabus partibus eli
gerant celebretur. quam protinus commo
de fieri poterit. Generali Ministro
totius ordinis. iuxta eorum consuetu
dinem faciant presentari: Ipse vero
generalis Minister. infra triduum
a presentatione sibi facta. predictum ele
ctum confirmare teneatur: Concede
do ei et committendo plenarie ut
supra. dando scilicet et liberam au
ctoritatem et potestatem. ac omnimodam
facultatem suam. super omnes et sin
gulos fratres de observantia nuncu
patos: Et si alio nomine quispiam
nominetur partibus ultramontanis

commorantes et commoraturos · tam
in capitibus quam in membris · visi
tandi publice et private · vocandi
citandi · inquirendi · excommunicandi proce
dendi · iudicandi ammonendi · ter
minandi · decidendi · sententiandi
approbandi · reprobandi · corrigendi ·
arctandi · destituendi · puniendi ·
incarcerandi · et a carceribus liberan
di · ad actus legittimos restituendi
literas vicariorum et provinciarum bonis
collocandi et quietandi · expellen
di · revocandi · literas de ultra
montanis partibus cum bonis literis
venientes recipientes · apostatas

om̄s ad ordīez redīē volentes
cū pn̄ia qͤ eidez vicario videbit̄
miligēda reducendi & acceptādi
ffr̄es quēctuales dūmodo suis
mlr̄is nō sit rebelles. & ab eis
licēciaz peciēnt & pn̄iaz nō effu
giāt delictoz v̄aciter cupiētes
ad melioēz frugē se tñsire et
vive reglārit recipiēdi. officia
les & plātos q̄slibz sibi subditos
cū opz fuūt. aut casa exigeit.
p̄uādi. absoluēdi. depōnedi re
stituēdi. vel alios loco eoz de
q̄r̄r v tn̄ fcīm corūdez locoz in
quibꝫ hūi officiales. aut plāti

exstitit vel saltē maioris ptis
coīudez: fratres · quecūq; · domos
loca et heremitoria pdicta prīa
a pit et futura ei subiecta in
corandi ꝛ reformandi absq;
socio vel sine licēcia de ultra
mōtanis ptibꝫ seu ultra mō
tes delinquentes · puniendi · ꝛ qs
nouit abiles ꝛ idoneos eciaz
ad sacros ordines usq; ad sa
cerdociū inclusiue pmoueri
faciendi · ad qfessionis ꝛ pdica
cōis officia pmouendi ꝛ pmo
tos · cū eidez eidez vicario vi
debit̄ amouendi vel suspendendi · qs

et singulos fratres sibi subiectos.
ab omnibus peccatis suis. penis
spiritualibus et temporalibus. excommunicatio-
nibus. suspensionibus. transgressio-
ribus regule et statutorum et tali-
bus irregularitatibus et censuris pre-
fato generali ministro commissis.
vel reservatis. libere absolvendi
liberandi et dispensandi quotiens
opus fuerit: Se quoque ab huiusmodi
absolvi et liberari et dispensari
faciendo. etiam quotienscumque ei vi-
debitur oportere. Ad omnes provincias
vicinas et ad provinciam ipsius ge-
neralis ac romanam curiam accede-
di mittendi. fugientes a seculo

et a quiqz· volẽtes dõ in di
cto ordĩe deseruire tam p laicos
q̃ clicos p· ad hitum & pfessi
onez recipiẽdo· Et ẽe siue lr̃e
quiq̃ a prefato gnãli ministro
eidez tribus ꝯcesse· vel destiã
te· si tales essent p q̃s ab ob
seruãcia reglari distrahentur
fr̃es huiq· aut q̃e scãdalũ in
regimĩe eidez vicario ꝯ
pareret· hẽant p infectis: Con
dictores & rebelles p cẽsuram
ecclĩasticaz & alia iuris dicta & or
dis remedia· eciaz p inuocacoẽz
brachij eccliãci vel secl'aris·
si opus fuit ꝯpescẽdo: Congre

gracios in prioratys et vicarys ·
omnibusque eis subiectis siue pro
electione vicariorum siue pro alys ne
gocys et occurrencys optimis
faciendi · siue fieri faciendi Et
generaliter specialiter quod omnia alia et sin
gula ita fratres · quieta · domos
loca et territoria horum faciendi ex
tendi · disponendi · ordinandi ·
et ministrandi et statuendi que ipse
minister generalis facere posset si perso
liter interesset: Easdem insuper
auctoritates et gracias potestates et facul
tates per ipsum ministrum generalem
eidem vicario concessas vti · vel

vel earū ptez alijs fribus.
quos in hoc iudicauerint esse
ydoneos committendi t cōcedendi
necnō p ipōs vicarios predictū
commissarios committi et concedi-
faciendi: Mādat p̄terea generalis
minister. q mādatum in commissiōe
pdicto vicario factā in scriptis.
sp appareat oībꝫ et singulis
fribꝫ in p̄fatis circa̅nnotatis
ptibꝫ commorantibꝫ et commorā
turis p̄latis t subditis. in me
ritū obediē salutaris in v̄tute
spūssctī. cōtenꝫ oī appllatiōe
ꝑpposita quā nulli liceat in oī

bus et p oia̅ t'missie pareant
et obedia̅t eidez vicario· toto
tpe sui vicariat9 ta̅q3 psone i
plig mistri gnalis: Et nullo co
lore vel causa qlitis· possint
ipi fres sub pena excoicacois·
ac carceris et puacois officior
et om̄i actuu̅ legittior late sen
tencie· ad sibi refugiendu̅ correccioz
examinacom restoracom· et ptati
vicarij seu vicarior illi subditor
obediaz· ad quietq domos· et
heremitoria seu loca alia quiqe
tue comissa aufuge· neqe si ia
aufugerint· vel deinceps· si au

fugere contigerit: Minister custo
des Guardianum seu quicumque
alii fratres . eidem prelato non sub
diti . cuiuscumque condicionis gradus
et dignitatis existerint . Sub
pena privationis officii sui . et
excommunicationis late sententie . et privatio
nis omnium actuum legitimorum . au
deant illos recipere aut forte
receptos . aut in posterum re
cipiendos . retinere contra eiusdem
vicarii velle . vel vicariorum
illi subditorum: Et si quid aliud
facultatis et auctoritatis in
dictis litteris continetur quorum tenorem

hic volumus habere pro sufficien
ter expresso ac si de eis de
verbo ad verbum specialem esset mentio
specialis: Que commissio aliorum
ad dignitatem superiorem depo
sitionem vel obitum dicti genera
lis committentis vllatenus expiret
Sed tamen auctoritate apostolica ad
concilia et stabilita perveniet
Et triduo elapso et electo
non confirmato. Electus ipse confirma
tus cum plenaria potestate huius
atque perceptis usque ad successo
ris electorum. habeant autem se disa
plice. infra quod tunc dictus
vicarius suo renunciare officio

sine scitu vicarior(um) om(n)i(u)m vicari
arum et p(ro)vinciar(um) discretor(um)
aut alior(um) p(at)ris eorumdem: pos
sit nichilominus p(re)dict(us) vicarius
convocare o(mn)es p(re)latos illi
subiectos · discretosq(ue) intra
t(em)p(u)s sui officii in loco p(er) ip(su)m
deputando · quociens sibi opo
rtunu(m) fuerit: Et si t(em)p(u)s electionis
p(re)fate vicarii vacaret · quia
p(re)lat(us) offic(iu)m aut g(e)n(er)alis excom(muni)
cat(us) esset vel suspensus · electu(m)
ip(su)m vicarium cu(m) p(re)missa p(re)fate
confirmatu(m) censeri esse volum(us)
atq(ue) ordinam(us): Interim dum
vo fuerit (con)firmat(us) · q(ui) p(re)dictu(m) vica

viatꝫ offm̄ exercuit ante elcōm
exerceat offm̄ gnālis: Et pmissa
qe ita quodcōz ꝯgregacōz ordi
cōm dispoicōm execucōm elcō
nem pntacōm & ꝯfirmacōz · et
ꝯmissiōis stabilitate p pfatos
dilcōs filios Gnālez minist
et eius pfatū vicariū · et ceteros
vt pmittit fieri volumus · ita &
per inferiores · et eorum vicarios ·
prouinciales huius · et qui adesse
hnt et debent fieri in suis p
vinciis et vicariis singulis annis
statuimus & ordinamus Vicaria
Bosehne p ipius amplitudinez

excepta: Si vero generalis vicarius
in terra sive officio tempore ex hac
luce migraverit. seu alias ab
officio amotus fuit. vicarius in
cuius provincia mori vel amo
veri contigit. nunciet quantocius. po
terit alius vicarius de ultramonta
nis. et de consilio atque assensu
duorum priorum vicariorum teneat
locum et tenebit nisi fuerit pro vica
rium ante ipsius obitum vel amo
cionem deputata. Et quocet eos
qui fuerit convocandi pro successo
ris vicarii electione celebranda: Ex
quotacionis tempore autem apostolice sedis

exercat officium huiusmodi vicariatus.
Vicarius ipse in cuius provincia o
byt vel amotus fuit predictus vic
carius generalis cum plena potestate
commissa. Hoc idem intelligi volumus
de vicariis provinciarum seu vica
riarum cum eos mori vel amoveri
contigerit. regi et gubernari per
Ecclesiasticum. In cuius Ecclesiastici
ana talia evenerint. salva semper
et reservata predicti vicarii generalis
ut permittitur potestate: Generalis vero
aut quilibet ministrorum vel custo
dum seu fratrum dicti ordinis predicto
vicario generali seu ceteris vicariis

vel fratri ordinis eiusdem familie
de obseruancia nuncupate mo
lestiam seu impedimentum aliquod
inferre non valeat audeat nec
presumat sub pena excommunicacionis late
sententie priuacionis officij omni actiu
um legittimorum vt in predictis lit
teris continetur: nisi quod prelato ministri
generalis per se duntaxat personaliter
visitare et corrigere possit et va
leat predictum vicarium generalem fratrem
seu fratres · conuentum domus · lo
cum et heremitorium eiusdem familie
pie et benigne ac caritatiue
ad meliorem frugem producendo ·

Et si quemque quod absit repere
rit criminosum. ipsum vicarium. de
consilio et assensu maioris partis
vicariorum predictorum. ceteros vero de
consilio et assensu maioris et senio
ris partis fratrum domus heremitorij
loci vel quietis visitatorum in
eodem loco et non ex pruritu pe
nitentiae et emendare secundum quod
delicti qualitas exigerit faciendum
De regimine vero et cura predictorum
de observantia nuncupatorum
se aliter non intromittant. non
obstantibus constitutionibus et ordi
nationibus apostolicis. necnon statu

tis ac ꝯsuetudinibꝫ dicti ordis
iuramento ꝯfirmatõe aplica vel
quis alia firmitate roboratis· pri
uilegiys q(uo)z et quibusque indulgentiys
ac litteris aplicis gnalibꝫ ac spe
alibꝫ quorumcumque tenor ex
stat p(er) que p(re)sentibꝫ nō expressa
vl' totalit(er) nō inserta effectꝰ
eay nō sꝫ· īpedire valeat quo
libꝫ vel differri et de quibꝫ quorū
qz totis tenoribꝫ de vbo ad v
buz h̄nda sit in nris litteris mentio
specialis ceterisqꝫ oibꝫ et singulis
ill' in suo robore p(er)mansuris
quos ad p(re)missa derogare intendi

mus et expresse derogamus per
presentes ceterisque contrariis quibuscumque
Nulli ergo omnino hominum lice
at hanc paginam nostre constitu
tionis ordinationis voluntatis sta
tuti interdictionis et derogationis in
fringere vel ei ausu temerario contra
re: Si quis autem hoc attemptare pre
sumpserit indignationem omnipotentis dei
et beatorum Petri et Pauli apostolorum eius
se noverit incursurum: Datum Rome
apud sanctum Petrum Anno incarnationis
dominice Mº ccccº xlº viº decimo ka
lendas augusti pontificatus nostri an
no sextodecimo: Per istam bullam
septem tres de observantia abso

loci sunt auctoritate apostolica ab omnibus censuris contentis in statutis generalibus seu provincialibus datis per Europam etc. Tenor huius bulle iam sic intimatus est:

Sequitur Bulla Pii pape in qua et per quam confirmatum et approbatum est Ut vicarii nostre familie Cismontane observantie sancti Francisci debent nominari et teneri et appellari vicarii et non ministri etc. qui quidem vicarii nostre familie solum nomine et non re differunt a Ministris generalibus:

Sequitur

Pius Episcopus servus
servorum dei; Dilectis
filiis universis generali
et universis fratribus
Sancti Francisci de
observantia nuncupatis in ultra
montanis partibus constitutis Sa
lutem et apostolicam benedictionem:
Circa regularis observantie pro
fessores sollicitudinis nostre vi
ces libenter impendimus. Et ut
corpus religionis salutaris fructum
fecundum afferret ipsi con
memorantes continuis laudabilibus
in domino proficiant dubie

tates omnes per quas eorum mentes
possent tanquam ambigue reddi-
Ea Eas presertim que super con-
cessis eis a sede apostolica gra-
ciis et indultis circa eorum modum
vivendi ac salubrem regule
observanciam ordinatis oriuntur
e medio tollimus et easdem
apostolice declaracionis luce illustra-
mus. Cum itaque nuper acceperimus
fuisse aliquando nonnullos qui
in dubium ducerent utrum fratres
qui in professione regule vite vi-
dentur obligari vivere sub obe-
diencia ministrorum iuxta ipsius

regle a bto francisco edite
et p sedez aplicaz multiplici
ter qfirmate et līraz. Cum
nuc ex qtessione ... et det
mīacōe aplica pstm felic
recordacois Eugenij qrti
et Nicolai qnti Rōn
potificu nroz pdecessoru
et nrā. vros supiores vic
carios appelletis et nō mini
stros. regle ipi mādatu
impleatis. An pocius pter
illaz agētes qūit et cont
votuz professionis pstim
obedie deliquatis. vnde ta

ctu_z sit ut in ꝯsciencijs ali
quor_z ex vestris ꝓtea scru
pulꝰ aliquãdo subo_iatur
Et eor_z scien tecia qua apli
cas ꝑtatis determiacõis nõ
ad plene intelligũt. volen
tes sup_r huiuscemodi ambi
guitate vob_z consulẽ et ꝯsci
enciar_z vrãr_z q_eti de benig
tate aplica ꝓuidẽ omn ꝯ
mẽtes ꝓtea de vero statu
ambiguitas paternali affectu
qũtũ in nobis est q_etas red
dere: Et salubrit_r attẽdẽtes
q_ licuit sine aplice sedis au

ctoi^te nll'a regl'a seu modo
religiose viuēdi rete insti
tuitur aut declāt. neq; in
ꝑtari pt. ita in eiusdē ar
bitrio est. et institutis. si
velit in melius cōmutare. et
put viuenciū in eis anim̄
saluti nouit cōducere suo ar
bitrio. ordiatores nouas ac
determiacōes instituere. et ꝑlator
eorūdem vocabula ac denomina
cōes immutare alterare et in
ꝑtari: auctē aplica. et ex cer
ta nr̄a sciencia interpretam'
et declamus: Cū sedes p

fata vre familie de obser
uātia post gnālez totīꝫ or
dīs ministr̄ · gnālez ꝑ et pro
vītiales vicarios ministroꝝ
loco certis ꝑys et locis respe
ctibꝫ esse voluit et decreuit
Vicarij ipī qui vob̄ ꝑsunt
et quibꝫ vos ex debito pro
fessionis vre ꝑdc̄te obedir̄
veri et indubitati vri mi
stri · et tales quales beatꝰ
francisꝰ regulaꝫ ꝑfatam
condēs fore intendebat ·
sunt et ꝑpetuo erunt · quousꝫ
vsqꝫ aplīca sedes in cuius

arbitrio consistit aliud alio
tunc respectu ordinare statuunt
dissentientes a ministris predictis
sole nomine. Et id ex permissa
determinatione apostolica. quam ipsi
quoque premissorum tenore ex sui
auctoritate et scita ratam
et gratam habentes confirmamus et
approbamus. Volumus quod eisdem
vicariis obediant. secundum de
terminationem predicte sedis apostolice
regule vestre potestate et perpetue
in ea parte ubi est. Precipio
firmiter fratribus universis ut o
bediant suis ministris plene

et integre satisfactis: ple
ne q(ue) et integre satisfacte
auctoritate prefata p(er) p(rese)ntes de
terminamus et declaramus: in
contrariu(m) facientibus no(n) ob
stantibus quibuscu(m)q(ue): Da
tum Rome apud sanctu(m)
petrum Anno incarnatio
nis do(min)ice Millesimo. cccc°.
lx. iii°. p(ri)die idus Janu
arij Pontificatus nostri
Anno Sexto:

Incipit · prima Regula ·

INno Sancte Clare

cencius Episcopus servus servorum dei: Dilectis in xpo filiabus: Clare abbatisse: alysque sororibus · Monasterij sancti damiani assisinatis: Salutem et apostolicam benedictionem solet annuere sedes aplica · pijs votis · et honestis petentium precibus favorem benivolum impertiri: Ex parte siquidem vestra

nobis extitit humilit̄ supplica
tum . vt et vite formulam iux
quã cōmunit̄ in spirituũ vnitate
ac voto altissime paupertatis .
viuere debetis nobis a beato
francisco traditã . et a vobis
spōte susceptã : Venab̄lis fr̄
nr̄ hostiensis . et Velletrensis
epūs duxit ad pbandũ . se
cundũ q̄ in ipius epi litteris con
fectis exemplum de hoc plenius
continetur nos curarem id
apl̄ice munimine roborare .
Deuocōnis igit̄ vr̄e . p̄cib9 in
clinati . quod ab eodem episcopo

sup hoc factum est. ratum habentes
et gratum. illud auctoritate apo
stolica confirmamus. et presentis scripti
presidio communimus. tenorem
litterarum ipsarum de verbo ad ver
bum presentibus inseri facientes qui
talis est. Raynaldus misera
tione divina hostiensis et velletrensis
episcopus. Carissime sibi in christo
matri et filie domine Clare ab
batisse sancti damiani assisinatis
Eiusque sororibus tam presentibus quam
futuris. salutem et benedictionem
paternam. Quia vos in christo di
lecte filie mundi pompis et de

licias contempsistis· et ipsius Christi
et eius sanctissime matris seque-
tes vestigia elegistis habitare
incluse in corpore: et in paupe-
tate summa domino deservire· ut
mente libera possitis domino famu-
lari:· Nos vestrum sanctum propositum
in domino commendantes· votis
vestris et sanctis desideriis libenter vo-
lumus affectu paterno· favorem
benivolum impertiri:· Eapropter ve-
stris piis precibus inclinati· for-
mam vite· et modum sancte unita-
tis et altissime paupertatis· quam
vobis pater vester sanctus franciscus verbo

et scripto tradidit obseruandum. pre-
sentibus annotatam. auctoritate domini
pape. et nostra. vobis omnibus. vobis
que in vestro monasterio succedentibus.
in perpetuum confirmamus. et presentis
scripti patrocinio communimus. que
talis est: In Nomine domini amen
Incipit Regula et forma vite or-
dinis sororum pauperum. quam beatus
franciscus instituit: Capitulum primum

Forma vite ordinis
sororum pauperum. quam
beatus franciscus insti-
tuit. hec est: scilicet
domini nostri iesu christi. sanctum euangelium

obseruare. viuendo in obedientia
sine p(ro)prio. et in castitate: Clara
indigna. ancilla xpi. et plantu
la beatissimi patris francisci. pro
mittit obedientiam. et reuerentiam
domino pape Innocencio. ac suc
cessoribus eius canonice intrantibus
et ecclesie Romane. Et sicut in pri
cipio sue conuersionis ~~ . vna
cum sororibus suis promisit obedientiam
beato francisco. ita eandem promittit
inuiolabiliter seruare successoribus
suis. Et alie sorores teneantur semper
successoribus beati francisci. et
sorori clare. et aliis abbatissis

canonice electis ei succedentibus
obedire. **De his que volunt
vitam istam accipere et qualiter
recipi debeant Capitulum secundum.**

Si qua divina inspira-
tione venerit ad vos
volens vitam istam acci-
pere: Abbatissa soro-
rum omnium consensum requirere tene-
atur. et si maior pars consenserit
habita licentia domini Cardinalis
nostri protectoris possit eam recipere.
Et si recipiendam viderit diligenter
examinet eam vel examinari fa-
ciat de fide cattolica et de ecclesie

sticis sacramentis. Et si hec omnia
credat et velit ea fideliter confiteri
et usque in finem firmiter ob-
servare, et virum non habet
vel si habet, et iam religionem intra-
vit, auctoritate diocesani episcopi
voto continentie iam emisso. Etate
eam longeva vel infirmitate aliqua
seu fatuitate, ad huius vite ob-
servantiam non impediente, diligenter
exponatur ei tenor vite nostre. Et si
idonea fuerit, dicatur ei verbum sancti
evangelii, quod vadat et vendat omnia
sua et ea pauperibus studeat er-
ogare. Quod si facere non potuerit.

sufficit ei bona voluntas: Et ca
ueat abbatissa et eius sorores. ne
sollicite sint de rebus suis temporalibus
vt libere faciat de rebus suis quicquid
dominus inspirauerit ei: Si tamen consilium
requiratur. mittant eam ad aliquos discre
tos et deum timentes. quorum consilio bo
na sua pauperibus erogentur: Post
ea capillis tonsis in rotundum.
et deposito habitu seculari. conce
dat ei tres tunicas et mantellum
deinceps extra monasterium sine
vtili racionabili manifesta et pro
babili causa exire non liceat: Fi
nito vero anno probacionis. recipiatur

ad obediētiam pmittēs vi-
tam et formā paupertatis
verē in ppetuū obseruare: Nul-
la infra tpus pbationis veletur:
Mantellulas etiā possit soro-
res habē pro alleuiatōe et
hoēstate seruicij et laboris.
Abbatissa vō in vestimētis
discrete eisdem puideat. se-
cūdū qualitates psonarū et loca
et tpa. et frigidas regiones
sicut nitati viderit expedire.
Juuencule in mōstio recepte
infra tpus etatis legittiē ton-
deant in rotundū. et deposito

habitu seculari induantur panno
religioso sicut visum fuerit ab
batisse: Cum vero ad etatem legit
timam venerit indute iuxta
formam aliarum faciant professionem
suam. et tam ipsis quam aliis no
uiciis sollicite magistram pro
deant de discretioribus tocius
monasterii. que in sancta conversacione
et honestis moribus iuxta formam
professionis vestre eas diligenter in
formet: In examinacione et re
cepcione sororum serviencium extra
monasterium. servetur forma predicta
que possunt portare calciamenta

Nulla vobiscum residenciam
faciat in monasterio nisi recepta
fuerit secundum formam vere professionis
Et amore sanctissimi et dulcissimi
pueri. pauperculis panniculis
involuti in presepio reclinati.
et sanctissime matris eius. moneo
deprecor et exhortor sorores meas.
ut vestimentis vilibus semper
De diuino officio induantur
et ieiunio. et quociens commu
nicent et confiteantur in anno

Sorores capitulum tercium
litterate. faciant diui
num officium secundum

cōsuetudinē frm̄ minor· ex quo
habē poterūt breuiaīa· legendo
sine cantu: Et que occasione
ratonabli nō posset aliquādo
legēdo dicē horas suas· licēat
eis sicut alie sorores dicē pater
noster: Que vō littās nesciūt·
dicāt· vigītiqtuor pr̄ nr̄ pro
matutino· pro laudibus qn̄que
pro pma vcō· tercia· sexta· no
na· pro q̄libz istar septē· pro
vespis āt duodecim· pro com
pletorio septē: Pro defunctis
eciā dicāt in vespis septē pr̄
nr̄ cū requiem eternā· pro matutino

duodecim · cum sorores litterate
teneantur facere officium mor-
tuorum: Quando vero soror mo-
nasterii vestri migrabit · dicant
quinquaginta pater noster: Omni tempore
sorores ieiunent: In nativitate
vero domini quacumque die venerit · bis
refici possint: Cum adolescentu-
lis debilibus et senientibus extra
monasterium · sicut videbitur
abbatisse · misericorditer dispen-
setur: Tempore vero manifeste ne-
cessitatis non teneantur sorores
ieiunio corporali: Duodecim
vicibus ad minus de abbatisse

licentia confiteatur in anno: Et
cavere debent ne alia vana verba
misceant nisi que ad confessionem
et salutem pertinent animarum: Se
ptem vicibus communicent, videlicet
in nativitate domini, in quinta
feria maioris ebdomade, in circumci
sione domini, in pentecosten, et in
assumptione beate virginis, in festo sancti
francisci, et in festo omnium sanc
torum: Pro communicandis sorori
bus infirmis capellano intus
liceat celebrare: De electione
abbatisse: Capitulum quartum
sequitur iesus maria franciscus

In electiōe abbatisse
teneātur sorores foraz
canonicā obs(er)uare
p(ro)uident at ipse testi
nat(ur) fr(atr)e g(e)n(er)alez min
istrum vel p(ro)uincialez ordis
fr(atru)m minor(um) qui v(er)bo dei eas
informet ad omnimodā concor
diā et comuniem utilitatem
in electōe faciēda et nulla
eligat(ur) nisi p(ro)fessa: Et si nō
professa eligetur vel aliter
ducetur nō ei obediat(ur) nisi
p(ri)mo profiteat(ur) foraz paup(er)
tatis v(ite): Qua decedente

elc̃o abbatisse fiat: Et si aliquo
tp̃e appareret conuisitatri sororum
predictam nõ ẽẽ sufficientẽ ad ser
uiciũ et comunẽ vtilitatẽ ipsarum
teneant' pdictẽ sorores iuxta formã
pdictã · quãcicius possũt aliam si
bi in abbatissaz et matrẽ eligẽ
Electa vero cogitet qle onus in
se susceperit · et cui redditura est
racõnem de grege sibi commisso
Studeat eciaz alys magis pre
esse virtutibus et sanctis moribus
qm officio · vt eius exemplo puocan
te sorores pocius ex amore ei obe
diant qm timore: priuatis amori

bus careat · ne dum pte plus
diligit · in totū scandalū generet
Consoletur afflictas · sit enī
vltimū refugiū turbatis · ne
si apud eam remedia defue
rint sanitatū desperacōis mor
bus preualeat infirmis: Co
munitatē seruet in oībꝫ · pre
cipue aūt in eccā · dormitorio ·
refectorio · infirmaria et vestitu
Quod ecīa simili modo ser
uare eius vicaria teneat: Se
mel in ebdōmada ad minꝰ abba
tissa sorores suas teneatur ad
capitulū conuocare · vbi tam ipa

q̃m sorores · de criminibus et pu-
blicis offensis et negligen͠cijs
similiter dicant confiteri · et que tra-
ctanda sunt pro utilitate et honesta-
te monasterij ibidem conferant cum
omnibus sororibus suis · sepe enim do-
minus deus quod melius est · minori
revelat: Nullum debitum grave
fiat nisi de communi consensu soro-
rum et manifesta necessitate et hoc
per procuratorem · Caveat autem abba-
tissa cum sororibus suis ne aliquod
depositum recipiant ~~~~~~~~ in
monasterio: Sepe enim de huiusmo-
di turbationes et scandala oriuntur

Ad conservandam unitatem mutue dilectionis et pacis. de communi consensu omnium sororum omnes officiales monasterii eligantur et eodem modo octo ad minus sorores de discretioribus eligantur. quarum tamen in his que forma vite vestre requirit abbatissa semper uti consilio teneatur. Possunt etiam sorores et debeant si eis utile et expediens videatur officiales et discretas aliquando removere et alias loco ipsarum substituere. Capitulum quintum

De Silentio et modo loquendi ad loquutorium et

Ab hora: Fratrem completorii usque ad terciam· sorores silencium teneant· exceptis servientibus extra monasterium: Sileant etiam continue in ecclesia in dormitorio et in refectorio tantum dum comedunt· preterquam in infirmaria· in qua pro recreacione et solacio infirmarum loqui discrete sororibus sepe liceat· possunt tamen semper et ubique breviter submissa voce· quod

necesse fuit insinuare: Non
liceat sororibus loqui ad loquto-
rium vel cratem sine licencia
abbatisse vel eius vicarie et
licenciate manifeste ad loquitori
um loqui non audeant nisi presenti
bus et audientibus duabus sorori
bus/ad cratam vero accedere non
presumant nisi presentibus tribus
ad minus per abbatissam vel
eius vicariam assignatis de illis
octo discretis que sunt electe ab
omnibus sororibus pro consilio ab
batisse: Hanc formam loquendi
teneatur per se abbatisse et eius

viaxria obseruaē· et hoc de
crate rarissime ad portam
nō nullatenꝫ fiat· ad quam
cratem pannꝫ interiꝫ apponatᵘʳ
qui nō remoueatᵘʳ· nisi cum ꝓpo
nitur vbum dei· vel aliquā
alicui loquetur: habeat etiā
hostiū ligneū diuisis duabꝫ
seris ferreis valuis et vectibꝫ
optie communitū vt in nocte·
maxiē duabꝫ clauibꝫ obserē
tur· quarū vnā hēat abba
tissa· aliā vō sacristā· et
maneat sp obseratū· nisi cū
auditur diuinū officiū· et pro

cauſis ſuperius memoratis: Nulla
ante ſolis ortū· vel poſt ſolis
occaſum loqui ad cratem aliqui
uſquam debeat: Ad locutoriū
vō ſp̄ pannus qui nō remoueat
interius maneat: In qdragesimā
ſcti Martini et quadgesimā maior
nulla loquitur ad locutoriū· niſi
ſacerdoti· cauſa confessionis· vel al
terius manifeſte neccitatis· qd relin
quetur in prudencia abbatiſſe· vl
eius vicarie: Quod ſorores nō
accipiant poſſeſſionē aliquā
vel ꝓprietatem per ſe vel per
interpoſitā pſonā: Capitulū

Postquam Sextum
altissimus pater cele-
stis per gratiam suam
cor meum dignatus est
illustrare ut exemplo
et doctrina beatissimi patris nostri
sancti francisci penitentiam facere
paulopost conversionem ipsius v-
na cum fratribus meis obedientiam
voluntarie sibi promisi: Atten-
dens autem beatus pater quod nullam
paupertatem laborem tribulationem
vilitatem et contemptum seculi
timeremus ymo pro magnis
delicys haberemus pietate motus

cepit nobis cordi vivendi m
huc modum: Quia divina in
spiratione fecistis vos filias et
ancillas altissimi summi patris
regis celestis. et spiritui sancto vos
desponsastis. eligendo vivere
secundum perfectionem sancti evangelij.
volo et promitto per me et fratres
meos semper habere de vobis tamquam
de ipsis curam diligentem. et solli
citudinem specialem. quod dum vixit.
diligenter implevit. et a fratribus
voluit semper fore implendum: Et ut
numquam declinaremus a sanctissima
paupertate quam cepimus. nec etiam

que post venture essent paulo an-
te obitum suum: Item scripsit nobis ultimam
voluntatem suam dicens: Ego frater
franciscus parvulus · volo sequi pau-
pertatem et vitam altissimi domini nostri
iesu christi · et eius sanctissime matris ·
et perseverare in ea usque in finem
Et rogo vos dominas meas · et
consilium do vobis · ut in ista san-
ctissima vita et paupertate semper
vivatis: Et custodite vos mul-
tum · ne doctrina vel consilio ali-
cuius ab ipsa in perpetuum ullatenus
recedatis: Et sicut ego semper
sollicitus fui · una cum fratribus meis

Sanctam paupertatem quam domino deo et beato francisco promisimus cu stodire. Sic teneantur abbatisse que in officio inmediate succedent. et omnes sorores usque in finem inviolabiliter observare. videlicet non recipiendo seu non habendo possessi onem vel proprietatem. per se neque per interpositam personam. seu etiam ali quid quod rationabiliter
dici possit. nisi quantum
et remotionem monasterii
necessitas requirit. et illa terra non laboretur nisi pro orto ad necessitatem ipsarum: De mo

do laborandi · capitulum septi[mum]

Sorores quibus · mu[n]z donum dedit gratiam laborandi · post horam tercie laborent de laboricio quod pertinet ad honestatem et comunem utilitatem · fideliter et deuote · ita quod excluso ocio anime inimico sancte oracionis et deuocionis spiritum non extinguant · cui debent cetera temporalia deseruire · Et illud quod manibus suis operatur assignare in capitulo abbatisse vel eius vicarie coram omnibus teneatur · Idem fiat si elemosina

aliqua pro sororum necessitatibus
ab aliquibus mittetur ut in
communi pro eisdem recomme
dacio fiat: Et hec omnia pro co
muni utilitate distribuantur
per abbatissam vel eius vica
riam de consilio discretarum.

**Ut sorores nichil sibi appro
prient. Capitulum octavum**

Sorores nichil sibi
approprient. nec do
mum nec locum. nec
aliquam rem. sed
tamquam peregrine et advene in
hoc seculo. in paupertate et

humilitate domino famulantes. mittatur pro eleemosyna que accidit: Nec oportet eas verecundari quia dominus pro nobis se fecit pauperem in hoc mundo: hec est illa celsitudo altissime paupertatis. que vos carissimas sorores meas. heredes et reginas regni celorum instituit. pauperes rebus fecit virtutibus sublimavit: hec sit portio vestra que perducit in terram viventium: cui dilectissime sorores totaliter inherentes nichil aliud pro nomine domini nostri iesu christi et eius sanctissime matris in perpetuum sub celo habere

velitis: Non liceat alicui soro
ri litteras mittere. vel aliquid recipere
aut extra monasterium dare sine
licentia abbatisse. nec quamquam
liceat habere. quod abbatissa
non dedit ac permisit; Et si a
parentibus suis vel ab aliis
ei aliquid mittetur. abbatissa
faciat illi dare. ipsa autem si in
diget uti possit. sive autem sorori
indigenti caritatem communicent. Si
vero aliqua pecunia transmissa
fuit. abbatissa de consilio di
scretarum in his que indiget.
illi faciat provideri: de minimis

sororibus tam in consiliis quam in
cibariis et aliis necessariis
quantum requirit infirmitas teneatur
tenentur abbatissa sollicite per
se et alias sorores inquirere. et iu
xta possibilitatem loci caritative
et misericorditer prouidere. quia omnis
tenetur prouidere et seruire so
roribus suis infirmis sicut vellet
sibi seruiri si ab aliqua infirmi
tate teneretur. Et secure mani
festet vna alteri necessitatem suam
Et si mater nutrit et diligit
filiam suam carnalem. quanto dili
gentius debet soror diligere et

nutrire sororem suam spiritualem: Que
in infirmitate in lectis cum paleis iaceant
et habeant ad caput capitalia cum
pluma· et que indiget pedulis
laneis et culcitris uti possint:
Infirme vero predicte cum ab intro
euntibus monasterium visitantur·
possint singule aliqua bona verba
sibi loquentibus breviter respondere
Alie autem sorores   monaste-
rium intrantibus loqui non audeant
nisi presentibus et audientibus duabus
discretis sororibus per abbatissam·
vel eius vicariam assignatis: Hanc
formam loquendi teneant pro se

abbatissa et eius vicaria obser-
uare :: De penitencia sororibus
peccantibus imponenda : capitulum
Si qua so- :: nonum
ror contra formam pro-
fessionis vere instiga-
te inimico mortaliter pec-
cauerit · per abbatissam vel alias
sorores bis vel ter admonita · si se
non emendauerit · quot diebus contumax
fuerit · tot in terra panem et aquam
coram sororibus omnibus in refectorio
comedat · et grauiori pene subiacet
at si visum fuerit abbatisse : In-
terim dum contumax fuerit · oretur ut

Domina ad penitentiam cor eius illuxerit
Abbatissa vero et eius sorores omnes
cavere debent ne irascantur et contur-
bentur propter peccatum alicuius quia ira
et conturbatio in se et in aliis
5 impediunt caritatem. Si contigerit
quod absit inter sororem et sororem
verbo vel signo occasionem tur-
bationis vel scandali aliquando sub-
oriri, que turbationis causam dedit
statim antequam offerat munus orationis
sue coram domino non solum humi-
liter prosternat se ad pedes alterius
veniam petens verumetiam suppliciter
roget ut pro se intercedat ad

dom̄i· q̄ sibi indulgeat: Illa
vō meō̄r illiq̄ v̄bi dō̄i· nisi
ex corde dimisitis· nec p̄r v̄r
celestis dimittet vobis· libe
ralit̄ ig̃i so̅ri sue omnem iniu
riā sibi illatā dimittat: Soro
res huiūctes ex mōstiū· loq̄ṇ
moā̄m nō faciāt· nisi causa
maīfeste nc̄ītatis req̄rat· t
hōēste deāt amblare et pa
rū loqui· vt edificari sp̄ va
leāt intuētes: Et firmit̄ caueat
ne h̄eant suspecta colloq̄a
vel q̄silia aliq̄r viōr· n̄c fiāt
q̄matres viōr vel mulierū·

ne hac occasione murmuratio vel
turbatio oriatur: Nec proferant
rumores · de seculo de foris in mo-
nasterio: et firmiter teneatur de his
que intus dicuntur vel aguntur
extra monasterium aliquid non re-
ferre quod possit aut scandalum
generare: Quod si aliqua simpliciter
in his duobus offenderit · sit
in providentia abbatisse miseri-
corditer sibi penitentiam iniungendo
Si autem ex consuetudine viciosa
habeat iuxta qualitatem culpe
abbatissa de consilio discretarum
illi penitentiam iniungat:

87

De ammonicione et correctione sororum

Abbatissa capitulum decimum

Abbatissa moneat: et visitet sorores suas. et humiliter et caritative corrigat eas. non precipiendo aliquid eis. quod sit contra animam suam et vestre professionis formam: Sorores vero subdite recordentur quod propter deum abnegaverunt proprias voluntates: Unde firmiter suis abbatissis obedire teneantur: in omnibus his que domino promiserunt observare. et non sunt anime contraria et professioni vestre

Abbatissa vero tanta familiari-
tate habeat eas ipsas ut dicere
possint eis et facere · sicut domine
ancille sue · nam ita debet
esse · quod abbatissa sit omnium
sororum ancilla: Moneo vero et
exortor in domino iesu christo · ut
caveant sorores · ab omni super-
bia · vana gloria · invidia · ava-
ricia · cura et sollicitudine hu-
ius seculi · detractione et murmuratione
dissensione et divisione: Sint vero
sollicite semper servare ad invicem mu-
tue dilectionis unitatem · que est vin-
culum perfectionis: Et nescientes litteras

nō cuēnt lr̄as discē· sed atten
dant· q̄ super oīa desid'are
debēt hr̄e spm̄ dn̄i· et scām
eꝫ opacionē· orare sp ad deū
puro corde· et hr̄e hūilita
tem et paciēciā in tribulacōe·
et ī īfirmitate· et dilige eos q̄
nos psequit̄ reprehēdūt ꝛ argu
unt· qa dicit dn̄s: Bti q̄ pse
cucōēz paciūt ꝑpt̄ iusticiā· qm̄
ipoꝝ est regnū celoꝝ; Qui aūt
pseuauit usq̄ in fine· hic
saluus erit: **De hostiaria ꝛ
quibus licet monasteriū
intrare: capl'm undecimū·**

Hostiaria sit ma-
tura moribus et di-
screta · sit quoque
mentis etatis · que
ibidem cella apta sine hosti-
o in die resideat: Sit eciam et
aqua locata alligata idonea
que cum necesse fuerit eam vice in
omnibus exequatur: Sit autem hostium
duabus seris diversis · ferreis
valvis et vectibus optime commu-
nitum ut in nocte maxime cum
duabus clavibus obseretur ·
quarum unam habeat portuaria
aliam quoque abbatissa · et in die

sine custodia minime dimit-
tatur · et una claue firmiter obse-
retur: Caueat autem studiosissime
et prouideant · ne unquam hostium
sit apertum · nisi quando commode potest
fieri competenter · nec omnino ac-
cipiat aliquam intrare volentem · nisi
cum consensu fuerit a summo pontifi-
ce · vel a domino cardinali pro-
nec ante solis ortum in hostium
ingredi · nec post solis occasum
sorores intus aliquem rema-
nere permittat · nisi exigente
manifesta et rationabili: et
ineuitabili causa · vel pro bene

dicōne abbatisse· vel pro
aliqua in monialem collecn
dam· vel aliq cas modo̽ cōcessu
fuit alicui epō missam intus
celebrāre· qui paucioribz et hōe
stioribz potius sit contentz socijs
et ministris: Cum aūt mona
sterium ad opus aliquod faciendū
necēe fuit aliquos introducē· sta
tuat tūc abbatissa sollicite
psonam quecientem ad porta
que tm illis et nō alijs ad o
pus deputatis apperiat: Caue
ant studiosissīe om̄s sorores
ne tūc ab ingredientibz videāt:

De visitatore et cappellano et clerico et elemosinarys

Visita. caplm duodecimum

Visitator vero semper sit de ordine fratrum minorum secundum voluntatem et mandatum domini cardinalis. et sit talis de cuius honestate et moribus plena noticia habeatur: cuius officium erit tam in capite quam in membris corrigere excessus commissos contra formam professionis vite. qui stans in loco publico ut videri ab alys possit. cum pluribus et singulis ei loqui liceat que ad of

tatuz visitacionis ptinent:
scdm quod melius viderit
expedire: Cappellanum eciam
cum suo socio clerico bone fa-
me et discrecionis provide-
et duos fratres laicos vite con-
versacionis et honestatis ama-
tores in subsidium paupertatis
vestre sicut misericorditer a predicto
ordine fratrum minorum sup habui-
mus intuitu pietatis dei et
beati francisci ab eodem ordine
de gratia postulamus: Non liceat
cappellano sine socio monasterium
ingredi et intrantes in loco sint

publico · vt se possint alterutrum
sibi et ab alijs intueri: Pro con
fessione autem infirmarum · que ad
loquutorium ire non possunt · pro
communicandis eisdem · et pro extre
ma vnctione · et pro anime re
commendatione · liceat eisdem intrare
Pro exequijs vero et missarum
solemnijs defunctarum · et ad fodi
endam vel ad aperiendam se
pulturam · seu etiam coaptan
dam · possint sufficientes et per
sone idonee de abbatisse pro
uidentia intrare: De protecto
re ordinis et de electione

Cardinalis capitulum ultimum

Ad hoc locū ōēs tenent attendatur lz hēc illū de sctā romane eccle cardinalibq pro uno gubnatore et ptectē & correctore qui tunc a dn̄o papa tribus temporibq deputatq. ut semp subdite et subiecte pedibus eiusdem sctē eccle. stabiles i fide catholica paupertatē et humilitatē dn̄i nr̄i iesu xpi et eius sctissime matris et sctm̄ euangeliū qd firmit pmisim̄ i ppetuū obseruemq. Data perusij

xvi° kalendas octobris pontificatus
nostri domini Innocentij pape quarti anno
decimo: Nulli ergo omnino
hominum liceat hanc paginam
nostre confirmacionis infringere vel ei
ausu temerario contraire: Si quis autem
hoc attentare presumpserit indigna
cionem omnipotentis dei et beatorum petri
et pauli apostolorum eius se noverit in
cursurum: Datum Assisij quinto i
dus augusti pontificatus nostri anno
undecimo:-

Incipit regula fratrum
et sororum de penitencia
ac tercii ordinis. insti-
tuta a beato ffranci-
sco Anno domini Mil-
lesimo ducentesimo
octagesimo nono. prout
dominus Johannes papa
vicesimus secundus de quo-
dam privilegio domini
Bonifacii octavi vere et
fideliter sigillato. in quo
ipse papa fatetur se vi-
disse Regulam Penitencium

Bonifacius e-
piscopus ser-
vus servorum
dei: Universis
presentes lit-
teras inspectu-
ris. Salutem
et apostolicam benedictionem.
Tenorem quarumdam litterarum
felicis recordationis Nicolai pape
quarti predecessoris nostri Re-
gistro repertum ut de ipsis
certitudo in posterum habea-
tur: presentibus fecimus an-
notari. Qui talis est:

Nicolaus Epus
servus servorum
dei: Dilectis fi-
lijs fratribus.
et electis in xpo
filiab9 Sororib9
spokothy zakonney
Ordinis fratrum de penitencia
tam pñtibus quam futuris. Sa-
lutem et appostolicam bñdictioez

De fundamento sacre et ca-
tolice fidei Capitulum primum

Supra mõtem cato-
kthorey wyary
lice fidei. quam po-
pulos gencium qui
ambulabant in tene-

bris · discipulorum xpi · sincera
deuocione igne caritatis exe
stuans verbo sollicite predica
cionis edocauit: Quam que tenet
Romana et seruat ecclesia ·
solidum xpiane religionis ·
positum noscitur fundamentum
nullis vnquam concuciendum tur
binibus · nullis quassandum
fluctibus tempestatum: Hec
est enim recta vera que fides · a
bsque cuius gloriacio · nemo in
conspectu altissimi acceptus
redditur · nemo graciosus oc
currit: Hec est que salutis

semitam pparat · et felicitatis

etne premia grandia pollice

tur: Ideo qz gloriosus xpi con

fessor beatus Franciscus huius

Ordinis institutor · viam

accedendi ad deum · verbo pariter

et exemplo demonstrans.

in ipius sinceritatis fidei ·

suos filios erudiuit · eosqz

illam pariter constanter · tene

firmiter · et opere voluit adim

plere · vt per eius semitam salubri

ter incedentes merentur post

vite presentis ergastulum eterne

beatitudinis effici possessores

Quid debet fieri circa illos qui recipiuntur. Capitulum

Nos igitur secundum ordinem ipsum oportunis favoribus prosequi volentes et ad eius augmentum benignius intendentes: Statuimus ut omnes quos ad servandam huiusmodi vite formam assumi contigerit. ante assumptionem seu receptionem ipsorum. de fide catholica. et obedientia erga prefatam ecclesiam diligenti examinationi subdantur. Et si ea professi fideliter fuerint.

vere q3 crediderint · admitti seu
recipi tute poterit ad eandem
precauendu͠ est t̄n sollicite-
ne q̄s hereticus · vl suspectus de
heresi · aut etiam infamatus · ad
vite obseruanciam ipsius quomo
dolibet admittatur : Et si talem
inuenyri contingerit extitisse
receptu͠ · assignetur ille quantocius
inquisitoribus prauitatis heretice
puniendus : De recepcione
et condicionibus attendis in
recipiendis : Capitulu͠ tercium
Cum autem frat : um :
munitatem huiusmodi q̄s

intrare voluerit· Ministri vel
Vicarij ciuitatum ad recepcio-
nem talium deputati· eius offi-
cium· statum· et condicionem·
solerter explorent· sibi frater-
nitatis onera· et precipue alie-
norum restitucionem apercius
exponentes: Quibus premissis
si eidem placuerit· iuxta mo-
dum huiusmodi· induatur· vt
de alienis si qua fuerint apud
eum· satisfacere studeat· in pe-
cunia numerata· vel exhibi-
tam pignoris caucionem: Se que
nichilominus proximis reconciliari

proiciet: Quibus omnibus ad
effectum productis. post unius
anni spacium cum aliquorum discre
torum fratrum consilio. si is vi
debitur ipsis idoneus. recipiatur
hoc modo. videlicet vt promit
tat se diuina precepta. omnia
obseruaturum. ac eciam satis
facturum vt conuenit. de transgres
sionibus. quas contra hunc vi
uendi modum commiserit. cum
interpellatus ad visitatoris.
extiterit volūtatem: Et huius
modi ab eo facta promissio.
per manum publicam. productus

in scriptis ibidem redigatur.
Alio autem modo nullus a mini-
stris recipiatur eisdem nisi
visum eis aliter fuerit condicione
vstawyczney prosby
persone ac ipsius instancia solli-
rozstawanyoszy pylnyme przeczczenyu
cita consideratione discussis.

De non recedendo ab hac fra-
ternitate sive de perseverancia
ordinis. Capitulum quartum

Damnus preterea statu-
entes ut nullus post
ipsius fraternitatis ingressum
eandem egredi valeat ad se-
culum reversurus. possit tamen
habere transitum liberum ad religi-

onem aliam approbatam:
Mulieribus vero viros ha
bentibus, nisi de ipsorum maritorum licen
cia et consensu, non pate
at ad consorcium dicte frat
nitatis ingressus: De forma
et qualitate habitus: Capitulum quintum

Fratres insuper
ipsius fraternitatis, de
humili panno in pre
cio et colore, non prorsus al
bo vel nigro communiter vesti
antur, nisi fuerit ad tempus in
precio per visitatores de con
silio Ministrorum ob causam

legittimā et apertā cū aliq°
dispensatū: Clamides quoqȝ
kozechy krom vykrawanya
et pelles absqȝ scollatura scis
zale
sas vel integras· affibulatas
zathnowzyste zagrzygamy
tā nō patulas vt ɔgruit hoē
stati: Clausasqȝ manicas tres
heānt supdcī: Sorores etiā cla
mide induāt et tunica de hui⁹
modi huili pāno factis: vel sal
tem cū clamide heānt grauxnel
kythel
lum seu platentinum coloris
albo kyeczka
albi vel nigri· aut paluellum·
amplū de canapo vel lino· absqȝ
krownie zbyerania
vlla crispatuā consutū: Circa
vō huilitatē pānn et pelliciorū

ipsarum sororum. iuxta conditionem cuiuslibet
earundem ac locorum consuetudinem.
poterit dispensari: Bindis et li-
gaturis de sericis non utantur.
Pelles duntaxat agninas. bur-
sas de corrigio et corrigias sim-
pliciter absque serico ullo factas.
et non alias tamen tres quam sorores
habeant: depositis ceteris iuxta beati
petri apostolorum principis salubre consi-
lium. vanis huius seculi ornamentis.

De vite honestate et de specta-culis ac dissolutionibus vi-tandis: Capitulum Sextum

na yem bycz — ku swadzbam nyeczoczly:

Sit eis ad inhonesta

conuiuia vel specta-

ku kolbye

cula siue curias et

ad coreas accessus

ossenky zapowyedzany — koglaszany

penitus interdictus: Histrionibus sue

albo ku proznemu wozgladany

vanitatis intuitu · nichil donent

Et ne quidquam illis a propria donet

familia prohibere procurent: De a-

bstinencia: Capitulum septi-

Ab esu autem: mum

carnium communiter

secunda · quarta · et se-

xta feria · die quoque sabbati abstine-

ant vniuersi · nisi aliud infirmi-

tatis vel debilitatis instancia sua

deret : Minutis vero per triduum
carnes dentur · nec subtrahantur
in itinere constitutis : Sit quoque
ipsarum comestio licita singulis
cum solempnitatem precipuam interve
nire contigerit · in qua ceteri christiani
ab antiquo epulis carneis vesci
solent : Alijs autem diebus in quibus
non servatur · ova et caseus non ne
getur : Sed cum religiosis ceteris
in eorum conventualibus domibus · lici
te sumere valeant de appositis ab
eisdem : Sintque prandio cene que
refectione contenti · exceptis lan
guidis et viatoribus ac infirmis :

Sit sanis cibus moderatus et
potus. cum textus evangelicus
habeat: Attendite ne corda vestra
crapula et ebrietate graventur
Prandium autem et cena non nisi
premissa semel dominica oratione
sumatur: Post sumptionem
quilibet cum deo gratias iterando
Quod si obmittere contigerit.
dicatur tribus vicibus Pater noster

De Ieiunio: Capitulum octavum

Qualibet : Omni
vero sexta feria
totius anni ieiunium
celebrent nisi forte

infirmitatis aut aliqua cau
sa legittimā excusetur: Vel ni
si festū natalis dnī fīa ipsa
occurreit celebrādū: Sed a
festo omnium sctōr usqz ad
pasca. qrta et sexta fiā ieiu
nabūt. alia qe ab ecclā sunt
statuta vel ordinarijs ex cau
ostarosgne
sa comunit indicta ieiunia
nichilominꝰ servētur: In qua
dragesimā vō bti Martini usqz
ad diem natalis dnī: Et a do
od postycedmych zapustow
minica quinquagesime usqz ad
pasca diebus singulis. exce
ptis dnicis diebꝰ ieiunare ꝑ

curent. nisi aliud fortasse
infirmitas suadeat: Sorores quidem
usque ad purificationis sue diem.
ab exitatione qualibet corporali
oronibus dumtaxat exceptis. pote
runt si voluerint abstinere: Labo
rantes autem propter fatigationis affici
entis instantiam. a domine resur
rectionis festo. usque ad festivitatem
beati Francisci. predicti. tercia in die
quando extra laboris incubuerint. lici
te cibum sumere poterunt: Cum vero illos
contingerit aliorum immunere labori
bus. de cunctis appositis die quo
libet sumere licebit eisdem Nisi

sexta feria vel dies sit aliqua ali-
a in qua generaliter ab ecclesia ieiunium
noscitur institutum: **De confessione
et communione facienda: Capi-**
Singuli : **tulum nonum**
autem fratrum et sororum
ipsorum· ter in anno·
videlicet in Natalis domini· Resur-
rectionis domini ipsius· et Pentecostes·
festiuitatibus· peccata sua confiteri
et Eucaristiam deuote suscipere non
postponant· reconciliando se proximis·
et restituendo etiam aliena: **De
non portandis Armis:
Capitulum decimum·**

Impugnacionis arma secum fratres nō deferant· nisi pro defensione Rome eccl'e· xpiane fidei· vel etiā terre ipsoꝝ· aut etiā de licentia suoꝝ ministroꝝ·

De septem horis Canonicis diuini officij: Capitulū vndecimū

Dicant quotidie vniuersi septē horas canonicas videlicet· Matutinū· Primā· Terciā· Sextā· Nonam· Vesperas· et Completoriū· Clerici videlicet legentes psalteriū· pro Prima Deus in nomine tuo· et Beati immacu

lati vsq3 ad Legem pone. Ac a
lios horarū psalmos. iuxª clicor
ordīez cū Gl'a pri dicāt: Cum
vº ad Ecclesiaz nō accedūt. pro
matutiō studeāt psalmos dicē
quos dicāt clici. vel ecciā cate
dralis. vel saltem vt illitteratī
alij. pro matutiō duodecī. et
alia qualibet hoā septē vicib₉
pr nr cū Gl'a pri dicere nō ob
mittāt: Quib₉ vzt pme ac com
pletorio horis. minq₉ simbolū
et Miserere mei addicāt qui
nouerint: Sz si in horis nō di
xerint qstitutis. dicāt ter vicib₉

s pro neglig[en]cia

Pater nr̄: Infirmi aut̄ hoīs hui⁹
modi nō teneātur dicere nisi vo
luerint: In quadragesimā vō scti Mar
tini · et eciā in maiori ecclīās in
quibus pro ch°ys habitāt · matutinalib⁹
hoīs psonalit̄ adire pcurent ·
nisi racōnabili excusent̄: R

omnes faciant testamentū

Capitulum duodecimum ·

Omnes pterea quib⁹
de iure facultas af
ficit · condant seu
faciant testamentū de bonis suis
infra tres menses post eoꝝ in
gressū immediate seqntes · or

ordinent et disponat. ne quemquam
illorum contingat decedere intestatum

De pace et concordia inter fra-
tres et sorores facienda: Capi-
tulum xiij.

De pace vero
inter fratres et sorores. aut
etiam exteros in discor-
dia positos facienda. sicut mini-
stris videbitur ita fiat. habito si
facultas affuerit diocesani episcopi
consilio in hac parte:

De defensi-
one fratrum et sororum et privilegio-
rum eorum: Capitulum xiiij.

Si vero fratres vel sorores
contra ius vel eorum privi-

legia per potentatus vel re-
ctores locorũ vbi domicilia
obtinent· vexacõibus impe-
tantur: Ministri loci ad Epõs
et ad alios locorum ordinarios
studeãt hr̃e recursum· iuxta
cõsiliũ et ordinacõem ipsorum
in talibus processuri: De iura-
mentis vitandis et de instrucõ-
ne familie ipsorum in timore dei

A Iura Capitulũ qintũdecimum
od przysiąganya [illegible]
mentis autem solemnibus
omnes abstineant· nisi
necessitate cogente: In casibus
per indulgenciam appostolice se-

[yako] [za pokoy]
dis exceptis, videlicet pro pace
fide calumpnia et testimonio per
[wprzedawany]
hibendo, ac etiam in contractu
emptionis, venditionis et donationis
ubi videbitur expedire: In co 19
muni quod loquela vitent ut pote
runt iuramenta: Et qui die aliquo
minus caute iuraverit lapsu
lingwe, puta in multiloquio contingere
consuevit, die ipso in sero, cum
debet recogitare quod fecerit, dicat
tribus vicibus orationem dominicam pro
incaute facta huiusmodi iuramen
ta: Memor autem sit quilibet ut ad
divina obsequia familiam suam

exerceat: De missa audienda quolibet die ab eisdem: Capitulum xvi.

Universi sane fratres et sorores cuiuslibet civitatis aut loci diebus singulis si commode poterunt misse officium audiant: Et mane quolibet ad ecclesiam sive locum, ad quam vel ad quem ministri curaverint intimare conveniant, missarum solemnia inibi audituri: Unusquisque autem usualis monete denarium procuratori Massario tribuat, qui pecuniam huiusmodi colligat, et eam de consilio ministrorum inter fratres et sorores

paupertate gravatos· et precipue in
firmantes· ac eos qui funeris
carere dinoscuntur exequiis pro
vide procurent: Et deinde inter
pauperes alios dividant congruenter
offerant insuper de dicta pecunia
ecclesie memorate: *De informa
tore ipsorum: Capitulum xviii·*
Tunc si quomodo potuerint
virum religiosum· et in
verbo dei competentem instructum·
habere procurent· qui eos ad peni
tenciam· et misericordie opera exer
cenda hortetur· sollicitet· mone
at et inducat: *De Silencio in*

Ecclesia observando: Capitu

S tude lum xviij.
at quilibet dum
misse celebratur
officium. et predicacõnis v
bum ꝓponit. servare silen
cium. orõm et officio sit
intentus. nisi communis uti
litas fratrum impediat:

De cura et visitacione frm
et sororum infirmarum. et de
sepultura defunctoꝝ et orõne
ꝓ ipsis faciendi: Ca

C um aũt pitulũ. xix.
quempiam ex fratribus

infirmari co(n)tigerit: Ministri per se vel per aliu(m) seu per alios. si hoc eis infirmus fecerit intimari. Semel in ebdomada visitare teneantur egrotu(m). ip(su)m sollicite ad recipiendu(m) penitenciam prout melius et efficacius expedire putaverint inducentes. necessaria de bonis communibus ministrando: Et si p(re)fatus infirmus de p(rese)nti luce migraverit fratribus et sororibus tunc in civitate vel loco ubi eum (con)tigerit mori p(rese)ntibus nunctietur. ut defuncti exequijs

procurent personaliter interesse
a quibus donec missarum
fuerint celebrata solemnia
et corpus tumulo conditum
non recedant: Hoc quoque
circa sorores infirmas. et de-
cedentes volumus observari:
Preterea infra octo dies post
ipsius sepulti obitum immedi-
ate sequentes. quilibet fratrum
et sororum ipsorum. dicat pro anima
eius. Sacerdos unam
missam. Sciens psalterium
quinquaginta psalmos. Et
illitteratus totidem pater noster

Et in fine cuiuslibet Requiem
etiam adiciet: Et preter hec
infra annum pro fratrum et so-
rorum tam vivorum quam morti-
orum salute tres missas
faciat celebrari: Qui vero
psalterium sciverint illud di-
cant. Et ceteri orationem domi-
nicam centies dicere non obmit-
tant Requiem etiam in fine
cuiuslibet addituri: De suscep-
tione officiorum huius ordinis

Ministre: capitulum xx.
ria quoque ac alia o-
fficia que priores sor-

pessima rezend

mule series exprimit. imposita
sibi. quisque deuote suscipiat.
Curetque fideliter exsequere: Offici
um autem cuilibet: certi temporis
spacio limitetur: De electione
ministrorum et de visitatoribus
huius fraternitatis: Capitulum xx.

Nullus minister instituatur ad
vitam. sed eius ministerium
certo termino comprehendat: Ad
huc ministri et fratres et soro
res ciuitatis et loci cuiuslibet ad
visitationem communem in aliquo
religioso loco vel in Ecclesia vbi

locum huiusmodi contigerit. de esse-
conveniant: Et visitatorem habeant
sacerdotem. qui alicuius approbate
religionis existat: Qui eis illis de
commissis excessibus iniungat peni-
tentiam salutarem: Nec quivis a-
lius possit eis huiusmodi visita-
tionis officium exhibere: Quia
vero presens vivendi forma insti-
tutionem a beato Francisco preliba-
to suscepit: Consulimus ut visi-
tatores et informatores de fratrum
minorum ordine assumantur: quos
custodes vel guardiani eiusdem or-
dinis cum super hoc requisiti fuerint.

duxerint assignandos: Nolumus
tamen congregacionem huiusmodi a
laico visitari: huiusmodi autem
visitacionis officium · semel exer-
ceatur in anno · nisi necessitate aliqua
suadente · fuerit pluries faciendum
Incorrigibiles vero · ac inobedi-
entes · monicione trina premissa
Qui si se corrigere non curaverint
de ipsius congregacionis consorcio ·
expellantur omnino de consilio
discretorum: De pace et reconci-
liacione discordancium: Capitu-
Item nisi lum xxii ·
per fratres et sorores inter

posse litigia inter se. Illa si su-
scitari contigerit sollicite dirimen-
do: Alioquin de iure coram illo
respondeant apud quem potestas
residet iudicandi: De dispen-
satione in abstinencia: Capi-
ORdinarii tulum xxiii.
y aut locorum vel vi-
sitatores cum fratribus et so-
roribus universis in abstinen-
ciis ieiuniis et austeritatibus a-
liis ex causa legittima cum expedi-
re viderint poterunt dispensare
De culpis puniendis per visi-
tatores et incorrigibilibus ex

ca

pellendis. Capitulum xxiiii.

Ministri vero manifestas fratrum et sororum culpas visitatori denunciment puniendas. Et si quisque incorrigibilis fuerit post trine admonitionis instanciam a ministris de discretorum fratrum aliquorum consilio visitatori nunctietur eidem. de fraternitatis abiciendus ab ipso. et in congregatione postmodum publicandus. Quod nullus obligatur ad culpam mortalem. Capitulum xxv.

Ceterum in premissis

omnibus ad que fratres et sorores ve-
stri ordinis non ex divinis pre-
ceptis vel statutis teneantur eccle-
sie. nullum ipsorum ad mortalem culpam
volumus obligari: Sed impositam
sibi penitenciam pro transgressio-
nis excessu prompta humilitate ad-
imple: Explicit Regula tercij
ordinis sancti Francisci: Con-
firmacio eiusdem:

Nulli ergo omnino homi-
num liceat hanc paginam nostri
statuti et ordinacionis
infringere vel ei ausu temerario
contraire: Si quis autem hoc attemptare

presumpserit indignationem omnipotentis dei · et beatorum Petri et Pauli · apostolorum eius · se noverit incursurum: Data Reate quinto decimo kalendas Septembris pontificatus nostri anno secundo Data lateram quinto decimo kalendas Aprilis pontificatus nostri anno Septimo:

Modus et forma faciendi professionem fratribus et Sororibus penitentibus Quae professio fiat coram notario publico: Flexis ergo genibus frater aut soror in capitulo · iuncte

q₃ manib₉· et ponens manus
suas int̃ man₉ ipm̄ recipiet
Et dicat pr̄ ei

Ego frater Stanislaus
vel soror Magdalena
voueo et promitto· deo
et beate Marie semper v̄ginj·
Et btō Francisco et omnib₉ sctis
et tibi pater· Seruare Regulā
et ordinem penitēcū· toto t̄pe
vite mee a beato Francisco or
dinatū· et a dn̄o Nicolao pp̄a
q̄rto confirmatam· et sua bulla
roboratū· viuendo in obedie
cia· et p̄cepta diuina seruādo

In căstitate continēti

Et de transgressionibus in dicta Regula committendis parere mandatis visitatoris: Et penitentiam michi per eum impositam humiliter adimplere.
Quo facto dicat qui recipit eum vel eam: Et ego loco dei. et beate Marie semper virginis. et beati Francisci et omnium sanctorum. a te recipio votum tuum: Et promittat ei vitam eternam dicens: Et ego si hec observaveris promitto tibi vitam eternam: Et si est vir detur ei osculum Si vero mulier. ipsa sibi manum osculetur: Notarius autem ibi assistens statim votum istud

presentib9 fr̃ibus et sororibus
in carta publica talit' redigat
et consignet: In noīe prīs. et
filij et spiritussancti Amen. Anno
domini Millessimo quadringen
tesimo. Octagesimo tercio:
Frater wladislaus ꝓfessus ē
vel soror Barbara professa
est Ordinem terciū bti francisci
qui nuncupat' de penitēcia. in
manib9 venandi prīs fratris
M. visitatoris ipoꝝ xxiiii ka
lēdas augusti. Et scatur libella
in quo noīa frm̄ et sororꝝ ꝓfitētiū
t annus et dies vt in alio loco

habetur · ordinarie conscri
bantur:

De indulgencijs quas acq
rint hij qui hanc Re
gulam singulis mensibus
audiunt quando legitur

Clemens · Episcopus servus ser
uorum dei: Dilectis in cristo
filijs vniuersis fratribus contine
tibus venerabilis ordinis sancti francisci
Salutem et apostolicam benedictionem: Cor
dis est nobis · diuino quidem
spiritu illustracionis mira beneficia ·
liberaliter pro animo impendere et do
nare pijs locis et personis dexteram

elargiri · et precipue dictis fratribus
venerabilis ordinis beati ffrancisci
constitutis vbique: In quo quidem
ordine multa pro animarum salute
beneficia peraguntur: Ac etiam
intuitu dicti ordinis totus orbis
procul dubio illustratur: Ad peticionem
igitur · et instanciam Religiosi viri
dilecti nobis fratris Neri pisani
militis de Ordine continencium Ci
uitatis pisarum: Necnon fratris
Johannis Romani Elemosinarij
nostri Ministri fratrum continencium
Ciuitatis Rome: Ad exaltacionem
et honorem predicti Reuerendissimi

ordinis: Vniuersis fratribus conti-
nentibus seriem presencium notum fiat
Quod quandocumque collegium dictorum
fratrum seu maior pars eorum
in quocumque loco coadunatum
fuerit vel aggregatum. et Regulam
dicti ordinis legerit. aut memoriam
dicte Regule. ac etiam extremi
qui dictam legi audierint: Ex pro
fonte diuine gratie. necnon nostre libe-
ralitatis gremio. et dictorum fratrum meritis
circumspectis. quatuordecim vices qua-
draginta dierum de indulgencia pro
singulis mensibus quibus dicta regula le-
cta fuit. Concedimus et donamus.

Datū Burdegalis Idus Marcy pōtificatus nr̄i anno scd̄o

Summa indulgētiarum

Quingenti Sexaginta dies.

Seq̄ modꝰ Induēdi fratres ac sorōres ad tertiū ordinem bt̄i francisci. pimo dicat qui induit

Adiutorium nr̄m in noīe dn̄i
Qui fecit celuz et t̄raz V℞ Dn̄e exaudi oroz̄. Et clamor meꝰ ad te veniat: dn̄s vobiscū Et cū Oremus

Omnipotēs sempiterne deus. qui ꝑpt̄ tuā solitā bonitatez p mortē vigeīti filij

tiā dn̄i nr̄i iesu xpi· mūdum
fractū restauare misericorditer
dignatꝰ es· vt a morte ꝑpetua nos
libares· et ad gaudia padisi ꝑ
duces: Respice qs dn̄e pietatis
pn̄tem et deuotam familiam tuā
hic hodie in noīe tuo ꝯgregatā
De qua famile tuꝰ pr̄ nr̄ beatꝰ
ffrancisꝰ· vt tibi augeat credētiū
nūs extitit institutor· vt eā sup̄
firmam petram que est xpc iesus
talit sp̄ fundaēs· vt ab omnibus
turbacōibꝰ· mūdi· carnis· ꝛ dyabli
sit secura: Atqꝫ incedēdo per tuorū
semitā mādatorū post ergastulū

presentis vite · meritis acerbissime
passionis filij tui · ac intemerate ma-
tris et gloriose virginis marie · et bea-
tissimi patris nostri sancti francisci ·
tuorum que omnium sanctorum · vera tua gau-
dia possideat: Qui vivis et regnas
deus unus in trinitate perfecta in secula
seculorum amen. **Benedictio vestimentorum**

Deus qui mundum et omnia que in
mundo sunt propter hominem creasti · ut
tantorum beneficiorum existeret semper gratus
Bene + dic et sancti + fica per in
vocationem sanctissimi ligni · et virtute tuo
sullicie crucis tue: hec indumenta que
de lana ovium ad usum hominum ·

vl' pntes

produxisti: Et respice presentem
famulum tuum vl' famulam tuam per
caritatem agni immaculati dilecti filij tui
domini nostri iesu xpi. qui debz p penitenciaz
secum fere ex regula quam promittit. vt
sit ei vl eis lorica et tuta defen
cio contra omnes nequicias inimici. virtute
quoque omnium sanctorum virtutum eius anima
spiritualem repleatur. Et corpus ab omnibus
pollucionibus et infirmitatibus et in
festacionibus sit securum. vt exclusa
omni pompa mundi. cum ipsis ad te
quoque perueniat. et in virtute inde
ficientes perseueret Qui viuis et regnas cum
eodem filio domino nostro iesu xpo. et

spūsctō in trinitate pfcā deꝰ vnꝰ
in secl'a scloꜝ amen Q° finito
aspgant' aqua bndm̄ vestes
et postmodū incensetur: Dein
de dum ipm̄ vel ipām spoliat
dicit: Exuat te dominꝰ vestiē
induamꝰ veterē hoiem cū actibꝰ
suis: Dum aūt induit eum vel
eam dicit: Induat te dn̄s novum
hoiem cū actibꝰ suis qui scdm̄
deū creatꝰ est in iusticia et san
ctitate et veritate amen: Oracō
Dn̄e iesu xp̄e qui ad filiū
tegimen nr̄e mortalitatis in
duere dignatꝰ: Obsecrimꝰ immēsam

immensā tue largitatis abundā-
ciam. vt hoc genus vestimēti. qd
scm ad innocencie et humilitatis in-
diciū abrenūciacōm scli inchoā-
tibus ferre sanxerūt. et sic ~~per~~
ipm bene ✠ dicere digneris. vt hic
famulus tuus vel famula tua qui
eo vsque fuit te induere meatur. Qui
viuis et regnas cū deo pre in vnitate
spūsancti deus. per omnia secula seculorum amen

Sancte spūs Oro ad Spiritum
qui te deū et ~~[illegible]~~ sctm
dominū mortalibus reuelare dignatus
es postulamus immensam ~~[illegible]~~
~~[illegible]~~ tue pietatis graciam. vt sicut.

vbi vis spiras. Sic huic famulo
tuo vel famule tue affectum deuocio-
nis indulgeas: Et quoniam tua sapiencia
est conditus. tua quoque sapiencia gubernetur
quem vel quam iuxta tibi consuetam
graciam vnccio tua de omnibus doceat
Et per intercessionem beatissimi patris nostri
sancti Francisci. quem principium huius sancte
institucionis legislatorem dedisti.
simon et aliorum sanctorum. ad quorum nomina // porrigimus //
peticiones. fac eum vel eam a vanitate
seculi vacare quieti. Et sicut es omnium
peccatorum remissio. ita deprimentis
impietatis obligaciones in eo dissolue
et ad obseruanciam huius sancti propositi

Fac eu vel eam ita certatim
fervere ut in tribulacoibus et an
gustijs tua indeficienti consola
tione valeat respirare. Et ut iu
ste et pye per veram humilitatem
et obedienciam in fraterna caritate
fundatus quod te donante promittet. fe
lici perseverancia compleat Quod
ipse prestare digneris qui cum deo patre
simul et spiritu sancto vivis et regnas deus per infinita
secula seculorum amen: Oro ad prem
Deus misericors deus oremus
clemens cui cuncta bona pla
cent. sine quo nullum bonum incho
atur

nullam qz bonum pficit. assint nris
humilibus pcibus tue pietatis aures
Et hunc famulum tuum .S. vel famulaz
tuaz .k. cui in sacto noie sacre
religionis habitum impositum q. a
mdi impediento vel scl'ari desi
derio defende: Et concede ei vt in hoc
sancto proposito deuotus psistere. et re
missione pctoz percepta ad electoz
tuoz valeat puenire consorcium
Per dnm iesum Orō ad patrem
NE despicias quesumus Oremus
dne famulum tuum .S. vel fa
mulam tuaz .k. propter facinora p
petrata. Sz figmentum humanum

debilissimum recordare et presta· vt
// mi sicut myritis humiliatis in sancto
clementissime pepercisti· ita iram tuam
auerte· et graciam isti redde· et ex virtute
tanti signi ✠ domini nostri iesu christi· ipsum
dyabolus nequeat amplius molesta-
re· Ut ad te a quo omne datum opti-
mum et omne donum perfectum descen-
dit· post vite sue terminum veniat
expeditus· vel expedita per eundem
dominum nostrum iesum christum qui tecum viuit

post hoc statim incipit ymnum
Veni creator Et cum peruentum fuerit
ad quartum versum scilicet Accende lumen
Et porrigat illi accensum cereum

ad tenēdum. Finito q̃ immo-
dicatur a duob9 versiculi. V
Emitte sp̄itū tuū ꝛc Et renovabis ꝛc
V. Ora p nob sctā dei genitx: Vt
digni ꝛc V. Ora p nob bte katherina
v Diffusa est grā in labijs tuis ꝓpt
V. Implorā nobis grāz bte bnar-
dine ꝛc p V. Fiat pax in vtute tua
Et abundātia V. Dn̄e exaudi oroēz
Et clamor me9: Dn̄s vobcū: Et cū sp
Orem9: Deus qui corda fideliū
scti sp̄us Deinde Concede nos famlōs
Deus qui ecclāz tuā Deinde Tuoꝝ
deus corda Deinde Bti famuli
tui bnardini Deinde De9 a quo

scta desideria recta consilia et iusta &c.
Omnes predicte collecte dicuntur usque in finem et concluduntur sic Per dominum nostrum ihesum xpm filium tuum. qui tecum vivit et re. deus per omnia secula seculorum amen. Dominus vobiscum. Et. Deinde a duobus scribus dicitur
Benedicamus domino. Deo gracias.
Deinde quitens se ad eum vel ad eam dicit hanc oracionem ad deum patrem
Deus qui per coeternum oremus tibi filium cuncta creasti: qui quem in dominum peccatis inventum per misterium incarnacionis eius renovare dignatus es: te suppliciter exoramus ut eiusdem domini nostri iesu xpi gratia super hunc

famulum tuum vel famulam tuam abre
nunciacionem seculi inchoantem clementer
respicere digneris: Ut quia in spiritu mentis
sue renouatus veterem hominem cum
actibus suis exuat et nouum qui
secundum deum creatus est induere mereatur.
Per eundem dominum etc. Oracio ad patrem
Adesto domine supplicacionibus Oremus
nostris vt hunc famulum
tuum vel famulam tuam Bene✠dicere
digneris cui in sancto tuo nomine habitum
sacre religionis imposuimus vt te
largiente et deuotus in ecclesia tua persistere
et vitam perpetuam mereatur eternam: Per xpm dominum.
Sic quod statim recipitur ab eis linea

Nũa ad' scribebatur:
Anno dñi: Millesimo
iiij°. l°. tercio: Veniens
de Italia: pater ac frater
Johannes de Capistra
no: frater. ordinis Scti
Francisci verissim⁹ obser
uator Regule btĩ Franci
sci: ad poloniam de Au
stria per Wratyslawyam
Et in Polonie ciuitatem
famosam dictãm Cracou
iam. ex ordinacõne: Zbyg
nei Epĩ Cracoviensis: et
ptũc Cardinalis Eccl'e Rõe

tituli Sancte Gertrudis exi-
stentis exeunte omni clero et
populo ob viam extra Civita-
tem cum vexillis et cereis pre-
ac frater predictus Johannes Capi-
stranus est devotissime susce-
ptus: Sic quod ferventissime
predicavit quod et cecos et
claudos infirmosque egros
curavit: Et multos nobiles
et doctos viros ad ordinem
suscepit et in habitum verum
sancti Francisci induit: et
nostram provinciam Polonie
principaliter in vera observan-

cia fundauit: Al

TMK

WYSTAWA OPRAWY KSIĄŻKI ~ KRAKÓW
CZERWIEC/ LIPIEC 1925

WŁAŚCICIEL Bibljoteka Jagellońska
NR. KATALOGU WYSTAWY 42.